

TIMSS & PIRLS
International Study Center
Lynch School of Education
BOSTON COLLEGE

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study)
PIRLS (Studimi ndërkombëtar për lexim-kuptimin e avancuar)

PËRMBLEDHJE DETYRASH TË LIRUARA NGA STUDIMI NDËRKOMBËTAR PIRLS

Shkup, 2020

Republika e Maqedonisë së Veriut
Qendra Shtetërore e Provimeve

“Përmbledhja e detyrave të liruara nga studimi ndërkombëtar PIRLS” është hartuar nga Qendra Shtetërore e Provimeve, në bazë të detyrave të liruara nga studimet ndërkombëtare PIRLS 2006 dhe PIRLS 2011.

Detyrat nga kjo përmbledhje nuk guxojnë të përdoren për qëllime komerciale.

KORNIZA PËR LEXIM - PIRLS

Definicioni mbi kompetencat në lexim

Aftësia e leximit është një aftësi për të kuptuar dhe për të përdorur format e shkruara në gjuhë që përdoren në shoqëri dhe/ose të vlerësuar nga individ. Lexuesit mund të krijojnë një kuptim nga tekstet në forma të ndryshme. Ata lexojnë për të mësuar, për të marrë pjesë në komunitetet e lexuesve në shkolla dhe jetën e përditshme si dhe për kënaqësi.

Në këtë janë përfshirë edhe format tradicionale të shkrimit, siç janë librat, revistat, dokumentet dhe gazetatat, si dhe format digjitale si posta elektronike, tekste dhe ueb faqe në internet në të cilat tekstet shpesh janë të integruar me formate të ndryshme multimediale.

QËLLIMET E LEXIMIT DHE PROCESET E KUPTIMIT TË PIRLS

QËLLIME TË LEXIMIT
Përjetimi letrar
Përfitimi dhe përdorimi i informacioneve
PROCESE TË TË KUPTUARIT
Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
Nxjerrja e konkluzioneve të drejtpërdrejta
Interpretimi dhe integrimi i informacioneve
Analiza dhe vlerësimi i përmbajtjes, gjuhës dhe elementeve tekstuale

QËLLIMET E LEXIMIT

Këtu është përfshirë leximi për kënaqësi dhe interesa personale, mësim dhe pjesëmarrje në shoqëri.

PIRLS dhe Vlerësimet e Shkrim/Leximit të PIRLS përqendrohen në leximin për interes ose kënaqësi dhe lexim për të mësuar – gjegjësisht, lexim për përvojë mësimi dhe lexim për të përfituar dhe përdorur informacione.

Të lexuarit si përjetim letrar

Lexuesit angazhohen me tekstin për të qenë të përfshirë në ngjarje, veprime, pasoja, veçori, atmosferë, ndjenja dhe ide si dhe për të kënaqur vetë gjuhën. Për të kuptuar dhe vlerësuar letërsinë, secili lexues duhet të sjell në tekst përvojën personale, ndjenjat, vlerësimin për gjuhën dhe njohurinë për forma të letërsisë.

Leximi për të fituar dhe përdorur informacione

Funksioni kryesor i teksteve informative është për të dhënë informacione. Për shembull, autorët mund të zgjedhin të transmetojnë fakte dhe sqarime me anë të përmbledhjeve, ese bindës, ose, ese me argumente të baraspeshuara. Lexuesi duhet të sjell në këto tekste një mendim kritik për të formuar mendimin përkatës.

PROCESE TË TË KUPTUARIT

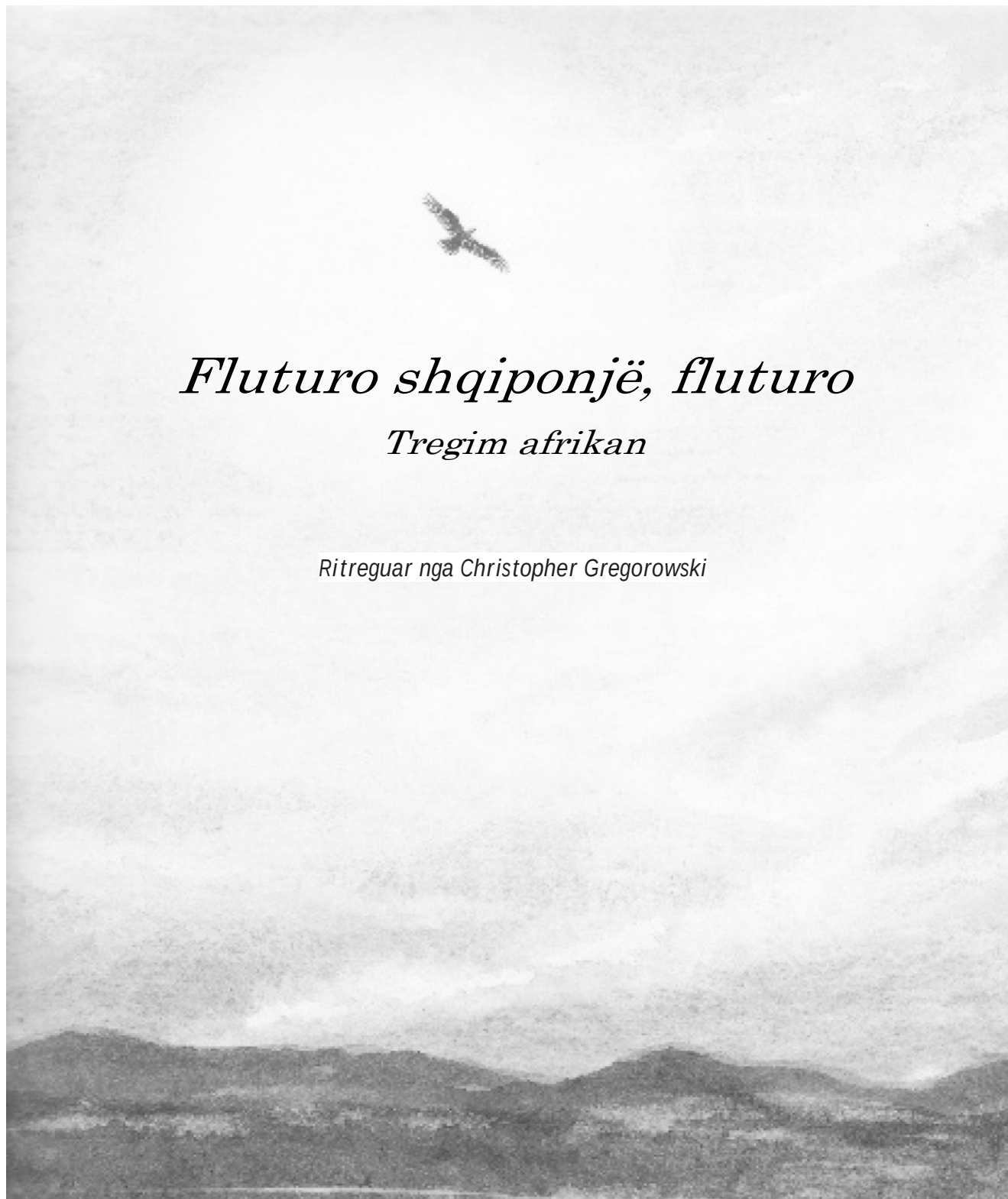
PIRLS vlerëson katër procese të përgjithshëm të të kuptuarit që zakonisht përdoren nga lexuesit e klasës së katërt:

- Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të cekura;
- Arritja e konkluzioneve të drejtpërdrejta;
- Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve;
- Vlerësimi dhe kritika e përmbajtjes dhe elementeve tekstuale.

Leximi për përjetim letrar
“Fluturo shqiponjë, fluturo”
“Tortë për armikun”

Leximi për të përfituar dhe përdorur informacione

“Dita për shëtitje në mal”
“Misteri i dhëmbit gjigant”

Fluturo shqiponjë, fluturo
Tregim afrikan

Ritreguar nga Christopher Gregorowski

Një fermer doli një ditë për të kërkuar një viç të humbur. Barinjtë ishin kthyer pa të në mbrëmjen paraprake. Dhe atë natë kishte pasur një stuhi të tmerrshme.

Ai shkoi në luginë dhe kërkoi buzë shtratit të lumit, midis kallamishteve, prapa shkëmbinjve dhe në ujin e shpejtë.

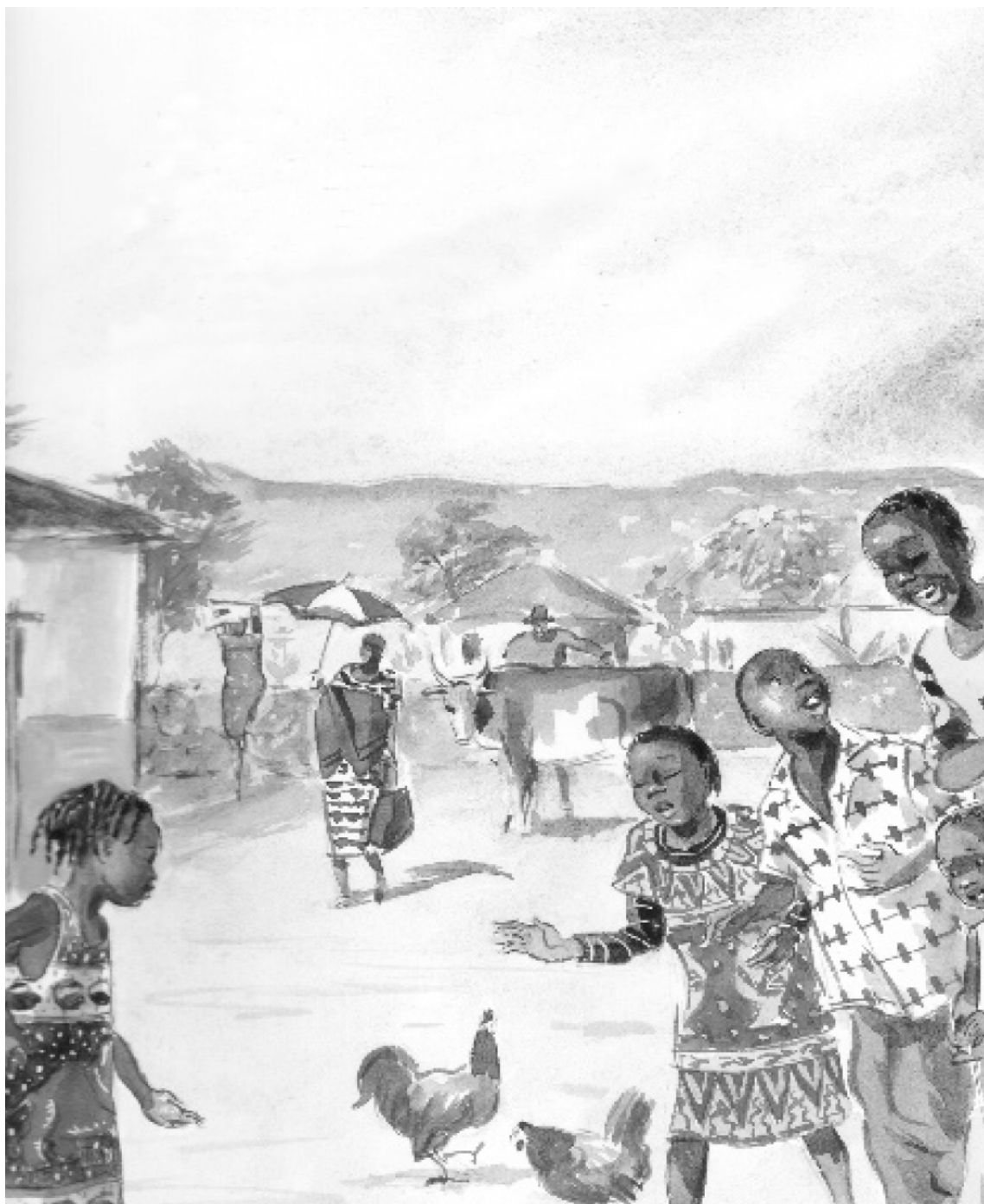
Ai u ngjit në shpatet e malit të lartë me kreshtat e tij shkëmbore. Ai pa prapa një shkëmbi të madh brenda në rast se viçi ishte futur atje për t'i shpëtuar stuhisë. Dhe aty ishte ndalur. Atje, në një parvaz të shkëmbit, ishte një pamje më e pazakontë. Një zogth shqiponje ishte çelur nga veza e saj një ose dy ditë më parë, dhe ishte fryrë nga foleja e saj nga stuhia e tmerrshme.

E zgjati dorën dhe zuri zogun në të dy duart. Do ta merrte atë në shtëpi dhe do të kujdesej për atë.

Ai ishte pothuajse në shtëpi kur fëmijet vrapuan për t'i thënë. Viçi u kthye vetë! – bërtitën ata.

Kështu, shqiponja jetonte mes pulave, duke mësuar shprehitë e tyre. Ndërsa rritej, filloi të dukej mjaft ndryshe nga çdo pulë që kishin parë ndonjëherë. Një ditë një mik erdhi për një vizitë. Miku e pa zogun në mesin e pulave. “Hej! Kjo nuk është një pulë. Është një shqiponjë!”

Fermeri buzëqeshi dhe i tha: "Sigurisht që është një pulë. Shiko - ecën si një pulë, ha si një pule. Mendon si një pulë. Sigurisht që është një pulë."

Por, miku nuk ishte i bindur. "Unë do t'ju tregoj se është një shqiponjë", tha ai.

Fëmijët e fermerit e ndihmuan mikun që të kapte zogun. Ishte mjaft i rëndë, por miku i fermerit e ngriti atë mbi kokën e tij dhe tha: "Ti nuk je një pulë por një shqiponjë. Ti nuk i përket tokës por i përket qiellit. Fluturo, shqiponjë, fluturo!"

Zogu i hapi krahët, shikoi përreth, pa pulat që ushqeheshin dhe u hodh poshtë për të gërmuar

bashkë me ato për ushqim.

"Të thash se ishte një pulë", tha fermeri dhe qeshi me zë të lartë.

Shumë herët në mëngjesin tjetër, qentë e fermerit filluan të lehin. Në errësirë dëgjohej një zë po thirrte.

Fermeri vrapoi drejt derës. Ishte përsëri miku i tij. "Më jep një mundësi tjetër me zogun", e luti ai.

"A e di sa është ora? Ka ende shumë para agimit".

"Eja me mua. Merr zogun.

"Me ngurim, fermeri mori zogun, i cili ishte duke fjetur gjumë të rëndë midis pulave.

Të dy burrat u nisën duke u zhdukur në errësirë.

"Ku po shkojmë?" - pyeti fermeri i përgjumur.

"Në malet ku e gjete zogun."

"Por përse në këtë kohë të natës?" "Për arsye që shqiponja jonë të mund të shohë diellin duke dalë mbi malin dhe të ndjekë atë në qiellin ku i takon."

Ata hynë në luginë dhe kaluan lumin, miku duke udhëhequr rrugën.

"Nxito," tha ai, "sepse agimi do të mbërrijë para nesh."

Drita e parë u derdh në qiell kur ata filluan të ngjiten në mal. Tufat e reve në qiell në fillim ishin ngjyrë rozë, dhe pastaj filluan të shkëlqejnë me një shkëlqim i artë. Ndonjëherë rruga e tyre ishte e rrezikshme ndërsa ngjiteshin anës malit, duke kaluar rrugica të ngushta shkëmbi dhe duke i shpirë brenda çarjeve të errëta dhe përsëri jashtë. Më në fund ai tha, "Kjo duhet të jetë mirë." Ai shikoi poshtë shkëmbit dhe pa tokën mijëra metra poshtë. Ata ishin shumë afër majës.

Me kujdes, miku e çoi zogun pranë greminës. Ai e vendosi të shikojë në drejtim të lindjes, dhe filloi t'i flasë asaj. Fermeri qeshi. "Zogu flet vetëm gjuhën e pulës."

Por miku vazhdoi bisedën, duke i treguar zogut për diellin, si i jep jetë botës dhe si mbretëron në qiell, duke i dhënë dritë çdo dite të re. “Shiko diellin, shqiponjë. Dhe kur të ngrihet, ngrihu edhe ti bashkë me të. Ti i përket qiellit, jo tokës”. Në atë moment rrezet e para të diellit shpërthyen mbi mal, dhe përnjëherë, bota ishte mbuluar nga drita.

Dielli ishte madhështor. Zogu i madh hapi krahët për të përshëndetur diellin dhe për të ndjerë ngrohtësinë në pendët e saj. Fermeri ishte i qetë. Miku tha: “Ti nuk i përket tokës, por qiellit. Fluturo, shqiponjë, fluturo!” Ai u kthye nga fermeri. Gjithçka ishte në qetësi. Koka e shqiponjës u ngrit lart, krahët e saj u hapën, këmbët e saj ishin të përkulura përpara, ndërsa kthetrat e saj u kapën për shkëmbi.

Pastaj, pa lëvizur me të vërtetë, duke ndjerë rrymën e erës, më fuqishëm se çdo njeri ose zog shqiponja e madhe u përkul përpara dhe u ngrit përpjetë, lart e më lart, duke u humbur nga sytë në shkëlqimin e diellit që po lindte, që kurrë më të mos jetojë mes pulave.

“Fluturo shqiponjë, fluturo” nga Christopher Gregorowski dhe ilustruar nga Niki Daly. Botuar nga Simon dhe Schuster,

Nju Jork. E drejta e autorit për tekst © 2000 nga Christopher Gregorowski dhe të drejtat e autorit për ilustrimet © 2000 nga Niki Daly.

Janë bërë përpjekje për të marrë leje për të drejtat e autorit.

Pyetje

“Fluturo shqiponjë, fluturo”

1. Çfarë po kërkonte fermeri në fillim të tregimit?

- A. një viç
- B. barinjtë
- C. hendekë me shkëmbinj
- D. një zogth shqiponje

2. Ku e gjeti fermeri zogun e shqiponjës?

- A. në shtrofullën e vet
- B. afër shtratit të lumit
- C. në një hendek të shkëmbit
- D. mes kallameve

3. Çfarë në përrallë tregon që fermeri ishte i kujdesshem me zogun e shqiponjes?

- A. Ai kapì zogun e shqiponjës me dy duart
- B. Ai solli zogun e shqiponjës në familjen e tij
- C. Ai ktheu zogun në strofullin e tij.
- D. Ai kërkoi shtratin e lumit për zogun e shqiponjës

4. Çfarë bëri fermeri me zogun e shqiponjës kur e ktheu në shtëpi?

- A. E mësoi të fluturojë.
- B. E lloi.
- C. E mësoi të bëhet
- D. I bëri një fole të re.

5. Gjatë vizitës së parë të mikut, zogu i shqiponjës ishte sjellë sikur një pulë. Jepni dy shembuj që tregojnë këtë.

1.

2.

6. Kur miku i fermerit e takoi për herë të parë shqiponjën, si provoi që të bëjë shqiponjën të fluturojë?

- A. E ngriti mbi kokën e tij.
- B. E vendosi në tokë.
- C. E hodhi në ajër.
- D. E dërgoi në male.

7. Sqaroni se çfarë nënkuptoi miku i fermerit kur i tha shqiponjës, “Ti nuk i takon tokës, por qiellit.”

1. _____

8. Përse fermeri gjëmoi së qeshuri gjatë vizitës së parë të mikut të tij?

- a. Shqiponja ishte tepër e rëndë për të fluturuar.
- b. Shqiponja nuk kapej lehtë.
- c. Shqiponja dukej ndryshe nga pulat.
- d. Shqiponja e dëshmoi drejtë.

9. Përse miku i fermerit e dërgoi shqiponjën në malet e larta për të mundësuar të fluturojë? Jepni dy arsye.

1. _____

2. _____

10. Gjeni dhe kopjoni fjalët që ju tregojnë sa i bukur ka qenë qielli në agim.

1. _____

11. Përse lindja e diellit është shumë e rëndësishme për përrallën?

- A. Ajo ka zgjuar instinktin e shqiponjës për të fluturuar.
- B. Ka sunduar mbi qiellin.
- C. Ka ngrohur puplat e shqiponjës.
- D. Ka dhënë dritë në shtigjet e maleve.

12. E keni mësuar se çfarë njeriu është miku i fermerit nga gjërat që ka bërë.

Përshkruani si është miku dhe jepni shembuj për të ilustruar ato që ai i ka bërë.

1. _____

UDHËZIM PËR VLERËSIM

Teksti	Qëllimi i leximit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
1. Çfarë po kërkonte femëri në fillim të përrallës? A.një viç B.barinjtë C.hendekë me shkëmbinj D.një zogth shqiponje		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
2. Ku e gjeti fermer zogun e shqiponjës? A. në shtrofullën e vet B.afër shtratit të lumit C. në një hendek të shkëmbit D. mes kallameve		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
3.Çfarë në përrallën tregon që fermeri ishte i kujdesshëm me zogun e shqiponjës? A. Ai kapi zogun e shqiponjës me dy B. Ai solli zogun e shqiponjës në familjen e tij C. Ai ktheu zogun në strofullin e tij. D. Ai kërkoi shtratin e lumit për zogun e shqiponjes		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
4.Çfarë bëri fermeri me zogun e shqiponjës kur e ktheu në shtëpi? A.E mësoi të fluturojë. B. E liroi. C. E mësoi të bëhet pulë. D. I bëri një strofull të re.		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
5.Gjatë vizitës së parë të mikut, zogu i shqiponjës ishte sjellë sikur një pulë. Jepni dy shembuj që tregojnë këtë.		
VLERËSIMI:	2 – Kuptim i plotë Në përgjigje përmenden dy mënyra se si shqiponja po sillej si pulë, të cekura më poshtë. SHËNIM PËR VLERËSUESIT: Dy përgjigjet e sakta mund të shprehen në të njëjtën fjali. Nxënësit mund të që arsyeshëm t'i perifrazojnë këto ide. Secili kombinim i dy ideve në bazë të kësaj liste është i pranueshëm. - Po ecën/lëvizën si pulë. - Han/çukit ushqim nga toka si pulë - Mendon si pulë. - Nuk do të fluturojë (po kthehet te pulat në tokë). - Lëviz me pulat. 1 – Kuptim i pjesshëm Në përgjigjen përmendet një mënyrë se si shqiponja po sillej si pulë, cekur më lartë. 0 – Nuk kupton Në përgjigjen nuk përshkruhet asnjë nga mënyrat e cekura më poshtë. Kjo mund të përfshijë një përshkrim të paqartë ose të përgjithshëm rreth asaj sesi është sjellut shqiponja. Shembuj: - Po sillej si pulë. - Dukej si pulë. - Bënte gjithçka që bënin pulat.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
6. Kur miku i fermerit e takoi për herë të parë shqiponjën, si provoi që të bëjë shqiponjën të fluturojë? A. E ngriti mbi kokën e tij B. E vendosi në tokë. C. E hodhi në ajër. D. E dërgoi në malet.		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
7. Sqaroni se çfarë deshi të thotë miku i fermerit kur i tha shqiponjës “Ti nuk i takon tokës, por qiellit.”		
VLERËSIMI:	2 – Kuptim i plotë Përgjigja interpreton kuptimin e dy pjesëve të citatit – “nuk i takon tokës” dhe “i takon qiellit” në kuptim të përrallës. Shembuj: Ajo duhej të jetë e lirë në qiell dhe jo e ngujuar në tokë. Nuk ishte një pulë që ecte në tokë. Ishte një shqiponjë dhe duhet të fluturojë. Duhet të fluturojë me shpezët tjerë të llojit të njëjtë, jo në mesin e pulave. Duhet të fluturojë, jo të ecë. Qielli është shtëpia e saj, jo toka. 1 – Kuptim i pjesshëm Përgjigja interpreton vetëm pjesën e parë ose të dytë të citatit. Ajo nuk ishte pulë./ Ishte një shqiponjë. Ishte mbretëresha e zogjve fluturues. Nuk ishte kafshë toke. Ajo duheshe të fluturojë. Ose, përgjigja përshkruan vetëm kontrastin letrar. Shembull: Ajo nuk ishte një pulë, por një shqiponjë. 0 – Nuk është e kuptuar Përgjigja mund të jep një sqarim për citatin që është i zbehtë ose i pasaktë, ose mund të jep një riformulim të thjeshtë të vetë citatit. Shembull: Ajo nuk duheshe të jetë e tokës, por e qiellit. Ajo takon qiellit, jo tokës.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
8. Përse fermeri qeshi zëshëm gjatë vizitës së parë të mikut të tij? A. Shqiponja ishte tepër e rëndë për të fluturuar. B. Shqiponja nuk kapej lehtë C. Shqiponja dukej ndryshe nga pulat. D. Shqiponja dëshmoi se ai kishte të drejtë.		
Përgjigje e saktë:	D	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
7. Përse miku i fermerit e dërgoi shqiponjën në malet e larta për ta detyruar të fluturojë? Jepni dy arsye.		
VLERËSIMI:	2 - Kuptim i plotë Përgjigja jep dy arsye lidhur me diellin, malet si rrethina natyrale e shqiponjës, ose majat e maleve në qiell. Shikoni listën e arsyeve përkatëse më poshtë. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Të dy përgjigjet mund të shprehen në fjalinë e njëjtë. 1 - Kuptim i pjesshëm Përgjigja jep një arsye lidhur me diellin, malet si rrethina natyrale e shqiponjës, ose majat e maleve në qiell. Shikoni listën e arsyeve përkatëse më poshtë. 0 – Nuk është e kuptuar Përgjigja mund të jep një arsye për të bërë shqiponjën për të fluturojë, jo në fakt për të e dërguar atë në malet. Për të dëshmuar që është shqiponjë. Përgjigja mund të jep një arsye që është e zbehtë ose e pasaktë, ose thjeshtë është përsëritje të një pjese të pyetjes. Shembuj Ajo e ka bërë më lehtë që të fluturojë. Për të e bërë që të fluturojë. Arsyet përse miku i fermerit e dërgoi shqiponjën në malet VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Nxënësit mund kuptueshëm të parafrazojnë këto ide. Çdo kombinim i dy ideve në bazë të kësaj liste është i pranueshëm. Për të parë diellin (lindjen) / për të ndjerë ngrohtësinë e diellit / për të ndjekur diellin. Për të ndier rrymën e erës. Të jetë në shtëpinë e saj natyrale / ku takon / ku ishte gjetur. Të jetë më afër qiellit / të jetë më lartë.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Analiza dhe vlerësimi i përmbajtjes, gjuhës dhe elementeve tekstuale
9.Gjeni dhe kopjoni fjalët që ju tregojnë sa i bukur ka qenë qielli në agim.		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja jep ndonjë prej fjalëve ose frazave të dhënë më poshtë. Shembuj: Tufat e reve ngjyrë rozë Madhështor Shkëlqim i artë Ndezur nga drita 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk jep asnjë prej fjalëve ose frazave të dhënë në listën më poshtë. Në përgjigja mund të përsërient fjalë nga pyetja. Shembull: Linda e diellit, agim, bukur Fjalë në përrallën që përshkruajnë sa i bukur ka qenë qielli në agim SHËNIM PËR VLERËSUESIT: Keni parasysh që çdo fjalë e nënvizuar mund të mjaftojë dhe pjesë tjera të citateve mund të jepen. Injoroni ndryshimet e vogla në shprehje nga teksti, për deri sa është e qartë ideja. <u>Tufat e reve</u> në qiell,ishin ngjyrë <u>rozë</u> në fillim, dhe pastaj filluan të <u>shkëlqejnë</u> me një <u>shkëlqim të artë</u>. Dielli u ngrit <u>madhështor</u>. Në atë moment rrezet e para të diellit qëlluan mbi,mal, dhe papritmas bota ishte <u>mbuluar</u> nga drita.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
11. Përse lindja e diellit është shumë e rëndësishme për tregimin? A. Ajo ka zgjuar instinktin e shqiponjës për të fluturuar. B. Ka sunduar mbi kupën e qiellit. C. Ka ngrohur pendlat e shqiponjës. D. Ka dhënë dritë në shtigjet e maleve.		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Fluturo shqiponjë, fluturo	Përjetim letrar	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
12.Ti mësove se çfarë njeriu ka qenë miku i fermerit nga gjërat që ka bërë. Përshkruaje si ka qenë miku dhe jep një shembull për të ilustruar ato që ai i ka bërë.		
VLERËSIMI:	2 – Kuptim i plotë Përgjigja përshkruan një veçori të mundshme (këmbëngulës, kokëfortë, i mirë, i mençur, miqësor me kafshët, etj.). Përveç kësaj, përgjigja siguron një shembull të veprimeve të mikut të fermerit që mund të vërehen në veçoritë e karakterit të tij. Shembuj: Ai ishte këmbëngulës. Mundoheshe të mësojë shqiponjën të fluturojë. Ai ishte i mençur. Ai e dinte që të dërgojë shqiponjën në mal që të fluturojë. Ai ishte person i mirë që nuk dorëzohet. Ai u kthye tek shtëpia e fermerit për herën e dytë për të e bindur që shqiponja ishte një shqiponjë. Ai ishte i mirë me kafshët. Ai donte që shqiponja të jetë e lirë. 1 – Kuptim i pjesshëm Përgjigja jep një veçori të mundshme të karakterit. Ose, përgjigja jep një shembull të veprimeve të mikut që janë dëshmi për karakterin e mikut. Shembuj: Ai është i mirë me kafshët. Ai dërgon shqiponjën për të parë diellin dhe për të fluturuar dhe asnjëherë mos të kthehet tek pulat. 0 – Nuk është e kuptuar Përgjigja nuk jep përshkrim të duhur ose të saktë të karakterit të mikut të fermerit ose jep një përshkrim të zbehtë ose të përgjithshëm që demonstroi kuptim të kufizuar të përrallës pa mbështetje të mëtutjeshme tekstuale. Ose, përgjigja mund të përfshijë disa informacione nga përralla që nuk ka lidhje me përshkrimin e karakterit të mikut të fermerit. Shembuj: Ai është i keq. Ai i thotë shqiponjës se është pulë. (Keni parasysh që kjo përgjigje e përshkruan fermerin, jo mikun e tij). Ai është i lumtur. (Keni parasysh që “i lumtur” duhet të ketë mbështetje tekstuale që të mund të konsiderohet si e pranueshme).	

Tortë për armikun

nga Derek Munson

ilustruar nga Tara Calahan King

Ishte një verë e përsosur derisa Jeremy Ross u transferua ne shtëpinë afër fqinje tek shoku im më i ngushtë Stanley. Unë nuk e pëlqeja Jeremy. Ai bëri një aheng dhe unë nuk isha i ftuar. Por shoku im më i ngushtë Stanley ishte.

Unë kurrë nuk kam pasur një armik derisa Jeremy u transferua në lagje. Babai më tha se kur ishte në moshën time, edhe ai kishte armiq. Por ai dinte një mënyrë për t'i hequr qafe.

Babai nxori një copë letre të thyer nga një libër recetash.

"Tortë për armikun", tha ai i kënaqur.

Ndoshta të intereson se çfarë saktësisht ka në tortën e armikut.

Babai tha "receta ishte aq e fshehtë", ai as nuk mund të më thoshte.

Unë iu luta të më tregonte diçka – pa dallim. Unë do të ta tregoj këtë, Tom", më tha ai. "Torta e armikut është mënyra më e shpejtë e njohur për të hequr qafe armiqet". Kjo më bëri të mendoj.

Une dola jashtë për të luajtur. Gjatë gjithë kohës, unë dëgjoja tingujt e babait tim në kuzhinë. Kjo mund të jetë një verë e shkëlqyeshme në fund të fundit.

U përpoqa të imagjinoj se sa aromë të tmerrshme duhet ketë torta e armikut. Por unë nuhasja diçka vërtet të mirë. Për sa i përket mund ta them, po vinte nga kuzhina jonë. Isha i hutuar.

Hyra brenda për ta pyetur babanë se çfarë nuk shkonte. Torta e armikut nuk duhet të ketë aromë aq mirë. Por babai ishte i zgjuar. "Nëse do të mbante erë të keqe, armiku nuk do ta hante kurrë", tha ai. Mund të them se ai e kishte bërë këtë byrek më parë. Kumboi alarmi i furrës. Babai vuri dorashka furre dhe nxori tortën. Dukej mjaft mirë për të ngrënë! Po filloja ta kuptoja.

Por akoma, nuk isha i sigurt si funksiononte kjo torta e armikut. Çfarë saktësisht u bën kjo armiqve? Ndoshta kjo ju bën flokët të bien, ose të vije era e keqe nga goja. E pyeta babanë, por ai nuk ishte asnjë ndihmë. Ndërsa torta ftohej, babai më tregoi detyrat e mia.

Ai pëshpëriti. "Në mënyrë që ajo të funksionojë, duhet të kalosh një ditë me armikun tënd.

Madje, edhe duhet të jesh i mirë me të. Nuk është e lehtë. Por kjo është mënyra e vetme që torta e armikut mund të funksionojë. A je i sigurt që donë për të bërë këtë? "Kumboi alarmi i furrës. Babai vuri dorashka furre dhe nxori tortën. Dukej mjaft mirë për të ngrënë!

Po filloja ta kuptoja. Por akoma, nuk isha i sigurt si funksiononte kjo torta e armikut. Çfarë saktësisht u bën e pyeta babanë, por ai nuk ishte asnjë ndihmë. Ndërsa torta ftohej, babai më tregoi detyrat e mia. Ai pëshpëriti. "Në mënyrë që ajo të funksionojë, duhet të kalosh një ditë me armikun tënd.

Madje, edhe duhet të jesh i mirë me të. Nuk është e lehtë. Por kjo është mënyra e vetme që torta e armikut mund të funksionojë. A je i sigurt që donë për të bërë këtë? "

Sigurisht që isha. Gjithçka që duhet të bëja ishte të kaloja një ditë me Jeremy, atëherë ai do të ishte jashtë jetës sime. Unë shkova me biçikletë në shtëpinë e tij dhe trokita në derë.

Kur Jeremy hapi derën, dukej i befasuar.

"A mund të dalësh që të luajmë?" pyeta unë. Ai dukej i hutuar. "Do të shkoj të pyes mamanë time", tha ai. Ai u kthye me këpucët në dorë. Ne kemi hipur në biçikleta për një kohë, pastaj hëngrëm drekën. Pas drekës, kaluam në shtëpinë time.

Ishte e çuditshme, por unë po argëtohesha me armikun tim. Nuk mund t'i them babait se, pasi ai kishte punuar aq shumë për të bërë tortën. Ne luanim lojëra derisa babai im na thirri për darkë.

Babai kishte bërë ushqimin tim të preferuar. Ishte e preferuara e Jeremy, gjithashtu! Ndoshta Jeremy nuk ishte aq i keq në fund të fundit. Po filloja të mendoja se mbase duhet ta harrojmë tortën e armikut.

"Babi", i thashë, "Sigurisht që është mirë të kesh një mik të ri." Po përpiqesha t'i thosha se Jeremy nuk ishte më armiku im. Por babai vetëm buzëqeshi dhe tundi kokën. Mendoj se ai mendonte se thjesht shtiresha.

Por pas darkës, babai nxori tortën. Ai përgatiti tre pjata dhe kaloi një tek unë dhe një tek Jeremy. "Uau!" tha Jeremy, duke parë tortën.

Më zuri paniku. Nuk doja që Jeremy të hante tortën e armikut! Ai ishte miku im!

"Mos e ha!" bërtita. "Kjo është e keqe!"

Piruni i Jeremy ndaloi para se të arrinte në gojë. Ai më shikoi me buzëqeshje. U ndjeva i lehtësuar. Unë i kisha shpëtuar jetën e tij.

"Nëse është kaq keq," pyeti Jeremy, "atëherë pse babai yt ka ngrënë tashmë gjysmën e tij?" Sigurisht, babai po hante tortën e armikut.

"Sa e shijshme", murmuriti babai. Unë u ula atje duke parë ata duke ngrënë. Asnjëri prej tyre nuk ishte duke humbur flokët e tyre.

Dukej e sigurt, prandaj morra një copë të vogël. Ishte e shijshme!

Pas ëmbëlsirës, Jeremy më ftoi të shkoja në shtëpinë e tij të nesërmen në mëngjes. Sa i përket tortës së armikut, ende nuk di të e gatuaj.

Ende pyes veten nëse armiqtë me të vërtetë e urrejnë atë ose nëse flokët e tyre bien ose era e gojës ju bëhet e keqe.

Por nuk e di nëse do të marr ndonjëherë një përgjigje, sepse sapo humba armikun tim më të mirë.

Nga Tortë për armikun (*Tortë për armikun*)

©2000 nga Derek Munson (teksti) dhe Tara Calahan King. Përdorur me lejen e Chronicle Books LLC, San Francisco. Vizitoni ChronicleBooks.com

Pyetje

Tortë për armikun

1. Kush po tregon tregimin?

- A. A.Jeremy
- B. B.Babai
- C. B.Stanley
- D. Tom

2. Në fillim të tregimit, përse Tomi mendonte që Jeremy ishte armiku i tij?

1. _____

2. _____

3.Shkruani një përbërës që Tom mendonte të jetë pjesë e tortës së armikut.

1. _____

4. Gjeni pjesën e përrallës që gjendet afër fotografisë me një copë të tortës: Përse Tomi ka menduar se kjo do të jetë një verë e mirë edhe pas gjithash?

- A. Atij i pëlqente të luajë jashtë.
- B. Ai kishte emocione për planin e babait
- C. Ai bëri një mik të ri.
- D.Ai donte të provonte tortën e armikut.

5. Si ndjehej Tomi kur nuhati për herën e parë tortën e armikut. Sqaroni përse ndjehej kështu.

1. _____

6. Çfarë mendoi Tomi se do të ndodhte kur armiku i tij do të hajë Tortën e armikut? Shkruaje një prej tyre.

1. _____

2. _____

7.Çfarë janë dy gjërat që babai i Tomit i ka thënë të bëjë që torta e armikut të funksionojë?

1 _____

2 _____

8.Përse Tomi vajti tek shtëpia e Jeremy?

- E. Për të ftuar Jeremy për darkë.
- F. Për të kërkuar Jeremy të lejojë Stanley rehat.
- G. Për të ftuar Jeremy për të luajtur.
- H. Për të kërkuar Jeremy të jetë miku i tij.

9.Çfarë e befasoit Tomin gjatë ditës që e kaloi me Jeremy?

1 _____

2 _____

10.Në darkë, përse Tomi filloi të mendojë që ai dhe babai i tij duhet të harrojnë torën e armikut?

- A. Tom nuk donte të ndajë ëmbëlsirën me Jeremy
- B. Tom nuk mendonte që torta e armikut do të funksionojë
- C. Tom filloi të pëlqejë Jeremy.
- D. Tom dëshironte të mbajë torën e armikut një sekret

11.Si ndjehej Tomi kur babai i dha një copë të tortës së armikut Jeremy?

- A. I alarmuar
- B. I kënaqur
- C. I befasu
- D. I hutuar

12. Çfarë ishte ajo që babai i e kishte mbajtur sekret për tortën e armikut?

- A. Ishte një tortë normale.
- B. Kishte shije të tmerrshme.
- C. Ishte ushqimi i tij i preferuar.
- D. Shikoni këtë fjalinë në fund të përrallës:

13. Shikoni këtë fjalinë nga fundi i tregimit:

“Pas ëmbëlsirës, Jeremy më ftoi të shkoja në shtëpinë e tij të nesërmen në mëngjes”.

Çfarë thotë kjo fjali për çunat?

- A. Ata janë ende armiq.
- B. Atyre nuk ju pëlqen të luajnë në shtëpinë e Tom.
- C. Ata donin të hanë ende tortë të armikut.
- D. Ata mund të jenë miq në të ardhmen.

14. Përdorni atë që keni lexuar për të sqaruar përse në fakt babai i Tomit e bëri tortën e armikut.

1 _____

2 _____

3 _____

15. Çfarë personi është babai i Tomit? Jep një shembull se çfarë ka bërë për të ilustruar këtë.

1 _____

2 _____

3 _____

16. Çfarë leksione mund të mësoni nga ky tregim?

1 _____

2 _____

Çelësi i përgjigjeve

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Analiza dhe vlerësimi i përmbajtjes, gjuhës dhe elementeve tekstuale
1. Kush e rrëfen tregimin? A.Jeremy B. Babai C.Stanley D. Tom		
Përgjigje e saktë:	G	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
2. Në fillim të tregimit, përse Tom mendonte që Jeremy ishte armiku i tij?		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja tregon një kuptim që Tom e ka konsideruar Jeremy si armik ose për shkakun që Jeremy Nuk e ka ftuar atë në ahengun e tij ose për shkak se Jeremy ka ftuar mikun e tij të ngushtë Stanley, por jo atë. Shembuj: Tom nuk ishte ftuar në ahengun e Jeremy. Jeremy ka ftuar mikun e tij në aheng, por nuk e ka ftuar Tom. Ose, përgjigja tregon kuptimin që Tom kishte frikë që Jeremy do të merrte vendin e tij si miku më i ngushtë e Stanley. Shembuj: Tom ishte xheloz që ai ishte transferuar afër Stanley. Jeremy ka marrë mikun e tij më të ngushtë.	
	0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk tregon kuptim përse Tom e ka konsideruar Jeremy armik të tij. Përgjigja mund të përsëritet fjalë nga pyetja, ose mund të jep një përgjigje të zbehtë që jep dijeni që Jeremy është ishte transferuar afër Stanley, ose e ka ftuar në ahengun e tij pa mos treguar kuptim mbi pasojat. Shembuj: Jeremy ishte armiku i tij. Jeremy ishte transferuar afër mikut më të ngushtë të Tom. Jeremy ka ftuar Stanley në ahengun e tij. Jeremy ishte i ri në lagjen. Jeremy ishte miku i tij	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
3. Shkruaj një përbërës që Tom mendonte të jetë pjesë e tortës së armikut.		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja përshtatet me krimba (të tokës) ose gurë si përbërës. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Mos merrni parasysh përgjigjet që përfshijnë ÇFARËDO informacione të pasakta pranë përgjigjeve të sakta. Shembuj krimba të tokës ,krimba, gurë 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk jep asnjë prej përbërësve të dhënë më lartë. Përgjigja mund të jep një përshkrim të shkurtër pa mos përmendur përbërës përkatës, mund të emërojë ndonjë përbërës të pasaktëpërveç një përgjigje të saktë, ose mund të përshkruajë se çfarë do të ndodh me atë që do të hajë atë tortë. Shembuj: gurë dhe dheu krimba dhe manaferra gjëra të pashijshme përbërës sekret gjëra që bëjnë të bien flokët	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Интерпретирање и интеГрирање идеи и информации
4. Gjeni pjesën e tregimit që gjendet afër fotografisë me një copë të tortës: Përse Tom ka menduar se kjo do të jetë një verë e mirë edhe pas gjithash? A. Atij i pëlqente të luajë jashtë. B. Ai kishte emocione për planin e babait. C. Ai bëri një mik të ri. D. Ai donte të provonte tortën e armikut.		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
5. Si ndjehej Tom kur për herën e parë e nuhati tortën e armikut? Përse ndjehej në këtë mënyrë.		
VLERËSIMI:	2 – Kuptim i plotë Përgjigja tregon kuptimin që Tom ishte i hutuar sepse ai mendonte që torta e armikut duheshë të ketë aromë të keqe, ose që Tom ishte i befasuar për tortën që ka bërë babai i tij (në fakt) ka pasur aromë të këndshme. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Nxënësit në mënyra të ndryshme mund të shprehin hutinë ose befasinë e Tomit. Shembuj: I hutuar sepse mendonte që është bërë me gjëra të këqija. Ai nuk ka kuptuar. Ajo duhej të kishte shije të tmerrshme. Ai ishte ndier i pasigurt. Torta e armikut duhet të ketë erë të keqe. I befasuar sepse torta kishte erë vërtet të mirë. 1 – Kuptim i pjesshëm Përgjigja tregon kuptimin që Tom ishte i hutuar ose i befasuar kur për herë të parë e i mori erë tortës së armikut, por nuk sqaron se përse. Shembuj: I hutuar Ai pyeste veten se çfarë po ndodh. Ose, përgjigja sqaron se torta e armikut nuk kishte aromën që mendonte ai pas mos dhënë edhe ndjenjën. Tomi mendonte se duhej të kishte aromë, pa e potencuar ndjesinë. Shembuj Torta e armikut nuk duhet të ketë aromë kaq të mirë. Ai mendonte se torta duhet të ketë aromë të keqe. Ai mendonte se torta duhet të ketë aromë të keqe, por nuk kishte. 0 – Nuk është e kuptuar Në përgjigje nuk jep përmendet ndjenja përkatëse ose sqarimi. Shembuj: Ai ndjente një aromë të mirë. (Keni parasysh që kjo përgjigje nuk jep ndjenjën e duhur ose një sqarim të qartë përse Tom ishte i hutuar. Ai kishet uri	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
6. Çfarë mendoi Tom se do të ndodh me armikun kur të hajë torën e armikut? Shkruaje një prej tyre.		
VLERËSIMI:	1- Përgjigje e pranueshme Në përgjigje identifikohet një prej pasojave të ngrënies së tortës së armikut nga lista më poshtë. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT:Injoroni ndryshime në frazë nga teksti, për deri sa është qartë se çfarë nënkuptohet. Pasojat e ngrënies së tortës së armikut: Flokët do të bien. Goja do të merr erë. Do të ik. Diçka e keqe do të ndodh./Ai do të sëmuret (ose vdes). 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk jep asnjë prej fjalëve ose frazave nga lista më lartë. Përgjigja mund të përsërit fjalë nga pyetja. Shembuj: Ndoshta mund t'i pëlqejë. Do të bëhet miku i tij. Asgjë nuk do të ndodh. Do të bëhet armiku i tij.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
7. Cilët janë dy gjërat që babai i Tomit i ka thënë të bëjë që torta e armikut të funksionojë?		
VLERËSIMI:	2 – Kuptim i plotë Përgjigja identifikon dy veprimet që bëjnë torta e armikut të funksionojë: 1) kalimi i një dite me armikun e tij dhe 2) të qenit i mirë me atë. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Çdo përgjigje që nuk përfshin referencë specifike kohës së caktuar që do të kalohet (një ditë) nuk duhet të vlerësohet. Shembuj: të qenit i mirë me armikun për gjithë ditën të kalojë një ditë të plotë me Jeremy dhe të qenit i mirë dhe të luajë me atë për gjithë ditën dhe të jetë miqësor 1 – Kuptim i pjesshëm Përgjigja jep një veprim që Tom ishte kërkuar nga babai i tij. Shembuj: të jesh i mirë kalo një ditë me atë të luash dhe të jesh i mirë me atë 0 - Nuk është e kuptuar Përgjigja nuk jep një veprim të saktë që Tom ishte treguar që të bëjë nga babai i tij. Shembuj: luaj me atë (Keni parasysh që kjo nuk është diçka që babai i Tom i ka kërkuar të bëjë dhe kjo është tepër e paqartë për të konsideruar si parafrazë e kalimit të kohës ose të qenit i mirë.) mos u bëni armiq (Kini parasysh që babai i Tom nuk i ka thënë që mos të bëhen armiq me Jeremy, madje nuk i ka thënë që të jetë miku i tij.) ftoje për darkë që të hamë totrën e armikut	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
8. Përse Tom vajti tek shtëpia e Jeremy? A. Për të ftuar Jeremy për darkë. B. Për të kërkuar Jeremy të lejojë Stanley rehat. C. Për të ftuar Jeremy për të luajtur. D. Për të kërkuar Jeremy të jetë miku i tij.		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
9. Çfarë e befasoi Tom gjatë ditës që e kaloi me Jeremy?		
VLERËSIMI:	1– Përgjigje e pranueshme Përgjigja tregon kuptimin që Tom ka pasur përvojë pozitive me Jeremy. Përgjigja mund të tregojë që është kënaqur duke kaluar kohë me Jeremy, që Jeremy nuk ishte i keq sikur ka menduar Tom ose ata janë bërë miq. Shembuj: Ai po argëtohej me Jeremy. Ata po pajtoheshin. Jeremy nuk ishte aq i keq, në fund të fundit. Jeremy ishte i mirë. Ata u bënë miq. Ishte një ditë e mirë. 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk përshkruan saktë se çfarë e ka befasuar Tom. Shembuj: Tom ishte i befasuar. Jeremy duhet të hajë tortën e armikut.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
10. Në darkë, përse Tom filloi të mendojë që ai dhe babai i tij duhet të harrojnë tortën e armikut?		
A. Tom nuk donte të ndajë ëmbëlsirën me Jeremy. B. Tom nuk mendonte që torta e armikut do të funksionojë. C. Tom filloi të pëlqejë Jeremy. D. Tom dëshironte të mbajë torën e armikut një sekret.		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
11. Si ndjehej Tom kur babai i dha një copë të tortës së armikut Jeremy?		
A. I alarmuar. B. I kënaqur. C. befasuar. D. I hutuar.		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Interpretim dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
12.Çfarë ishte sekreti i babait që ai e kishte mbajtur për tortën e armikut? A. Ishte një tortë normale. B.Kishte shije të tmerrshme. C.Ishte ushqimi i tij i preferuar D.Shikoni këtë fjalinë në fund të përrallës		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Analiza dhe vlerësimi i përmbajtjes, gjuhës dhe elementeve tekstuale
13. Shikoni këtë fjalinë nga fundi i tregimit: <i>Pas ëmbëlsirës, Jeremy më ftoi të shkoja në shtëpinë e tij të nesërmen në mëngjes”.</i> A.Çfarë thotë kjo fjali për çunat? B. Ata janë ende armiq. C.Atyre nuk ju pëlqen të luajnë në shtëpinë e Tom. D.Ata donin të hanë ende tortë të armikut. E.Ata ndoshta mund të jenë miq në të ardhmen.		
Përgjigje e saktë:	G	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Interpretimi dhe intergimi i ideve dhe informacioneve
14. Përdorni atë që keni lexuar për të sqaruar përse në fakt babai i Tom e bëri tortën e armikut.		
VLERËSIMI:	1– Përgjigje e pranueshme Përgjigja demonstroi kuptim që plani i babait të Tom për tortën e armikut ishte për Tom dhe Jeremy që të bëhen miq. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT:Përgjigja nuk duhet të theksojë qartë se babai i Tom i ka detyruar që të kalojnë kohë së bashku dhe të jepen meritë për këtë. Shembuj: Për të bërë që të jen miq e jo armiq. Ai donte që ata të jenë miq. Për të detyruar të luajnë së bashku dhe për të bërë ata miq Ai donte që ata të bëhen miq dhe i detyroi që të luajnë me njëri tjetrin. Për të bërë një truk Tom për të parë nëse Jeremy ishte i mirë (Kini parasysh që kjo është një parafrazë e pranueshme çunat të bëhen miq.) 0 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja nuk jep një sqarim të saktë përse babai i Tom në fakt e ka bërë tortën e armikut. Përgjigja mund të tregojë që babai i Tom ka dashur që çunat të kalojnë kohë bashkë pa ndonjë referencë specifike për rezultatin e duhur, ose mund të referojë në përgjithësi për Tom që nuk ka armiq pa mos përfshirë lidhjen mes Tom dhe Jeremy. Shembuj: Ai e detyroi Tom që të luajë me Jeremy. Ata të njoftohen mirë me njëri-tjetrin. Ai mendoi që do të funksionojë dhe do të bëjë që Jeremy të largohet Ai e bëri tortën për të gjithë që të ndajnë.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
15. Çfarë personi është babai i Tomit? Jep një shembull se çfarë ka bërë për të ilustruar këtë.		
VLERËSIMI:	Përgjigja përshkruan një veçori të mundshme të karakterit të babait të Tom që është qendrore për rolin e tij në përrallën (p.sh. ndihmës, i kujdesshëm, i mirë, i mençur, mashtrues, i fshehtë). Përveç kësaj, përgjigja jep një shembull për veprimet e babait të Tom që është dëshmi për veçorinë e karakterit të tij. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Veçoritë mund të shprehen si përshkrim i gjatë, në vend të një fjale të vetme. Shembuj: Ai ishte i kujdesshëm sepse ka dashur të ndihmojë të birin për të bërë miq. Ai ishte i mençur sepse ka gjetur mënyrë për të bërë çunat të pëlqejnë njëri-tjetrin. Ai ishte person që ka mbajtur sekrete. Ai ka mbajtur nga Tom që të zbulojë se torta e armikut ishte në fakt një tortë normale. Ai ishte i mirë. Ai donte që Tom dhe Jeremy të pajtohen. Babai i Tom ishte i mirë. Ai mendoi një plan që i biri i tij të bëjë miq 1 – Kuptim i pjesshëm Përgjigja përshkruan një veçori të mundshme të karakterit të babait të Tom që është qendrore për rolin e tij në përrallën (p.sh. ndihmës, i kujdesshëm, i mirë, i mençur, mashtrues, i fshehtë). Veçoritë mund të shprehen si përshkrim i gjatë, në vend të një fjale të vetme. Ai ishte i kujdesshëm. Ai ishte i mirë. Ai ishte person i mirë. Ishte një baba i mirë. Ai kujdesej për të birin. Ai donte të ndihmojë Tom. Ai ishte i mençur. Bëri një tortë. (Kini kujdes që “bëri një tortë” nuk është shembull i drejtë i mençurisë së babait të Tom.) 0 – Nuk është e kuptuar Përgjigja nuk jep një përshkrim të drejtë të veçorive të babait të Tom. Përgjigja mund të jep një veçori të përgjithshme të babait të Tom që nuk është mbështetur me tekst, ose një përshkrim i dobët që demonstroi kuptim të kufizuar të përrallës pas mos pasur mbështetje të mëtutjeshme tekstuale. Shembuj: Babai i Tom ishte i keq. i ishte i hutuar. (Kini parasysh që kjo përgjigje përshkruan Tomin në tregim). Ai ishte pasticier. Ka bërë një tortë (Kini parasysh që “ishte pasticier” nuk është përshkrim i karakterit). Ose, përgjigja mund të jep një shembull të babait të Tom dhe veprimet e tij pa mos dhënë veçoritë e karakterit. Shembuj: Ai bëri që Tom të mendojë se torta e armikut do të funksionojë. Ai e ka mbajtur recetën sekret. Ai i tha Tom që të luajë me Jeremy.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Tortë për armikun	Përjetim letrar	Analiza dhe vlerësimi i përmbajtjes, gjuhës dhe elementeve tekstuale
16. Çfarë leksione mund të mësoni nga ky tregim?		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja siguron një vlerësim të mesazhit kryesor ose temës së përrallës që njih rëndësinë e dhënies së lidhjes një shans për të rritur para se të vendoset nëse ndonjë është miku juaj, ose tregon që është e mundur të ndryshohet si ndjeheni për dikë Shembuj: Mos gjyko dikë para se të njohësh. Mund të bësh miq nëse i jep një shans. Armiqtë e tu mund të bëhen miq. Mundohu të duash armikun. Ata mund të bëhen miq me ju. 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk jep një vlerësim të mundshëm të mesazhit kryesor ose temës së përrallës. Përgjigja mund të jep një mesazh kryesor që është i përgjithshëm ose mund të referojë në mesazh që nuk është qendror në përrallën. Shembuj Bëhu i mirë me gjithë. Nuk duhet të kesh armiq. (Kini parasysh që kjo është një përgjithësim i pasaktë i mesazhit kryesor.) Mos e ha tortën e armikut. Nuk është mirë që mos të përfshish dikë në ahengun tënd.	

Planifikimi i ditës suaj për shëtitje

- ☞ Zgjidh diku për të shkuar që do të jetë argëtues dhe interesant. Nëse jeni në një grup, merrni parasysh të gjithë kur zgjidhni ku të shkoni.
- ☞ Gjeni distancën e shëtitjesdhe sa kohë supozohet të marrë.
- ☞ Shikoni kushtet e motit dhe parashikimin. Planifikoni dhe vishuni në mënyrën e duhur për motin.
- ☞ Paketo lehtë. Mos e bëni peshën e asaj që do të mbani shumë të rëndë(shih listën e kontrollit).

Lista e kontrollit të paketimit

- ☐ Shumë uje – për të mos u etur
- ☐ Ushqim - meze të mesme me energji të lartë ose për të marrë një drekë pikniku
- ☐ Paketa e Ndhmës së Parë - në rast të fluskave, gërvishtjeve dhe lëndimeve.Ilaç kundër insekteve - për tu mbrojtur nga pickimet (për shembull - këpusha, bletë, mushkonja dhe miza).
- ☐ Çorape shtesë - këmbët mund të lagen
- ☐ Bilbil - e rëndësishme nëse shkoni vetëmtrë fishkëllima të shkurtër do të thotë që jeni në telashe dhe keni nevojë për ndihmë
- ☐ Harta dhe busulla - shumë e rëndësishme për rritje më të vështira.

Ruajtja e sigurisë në ditën e shëtitjes

- ☞ **Filloni herët.** Kjo do t'ju japë mjaft kohë për të shijuar ecjen tuaj dhe përsëri të ktheheni para se të errësohet.
- ☞ **Qëndroni në shtigje** shëtitjeje nëse nuk e njihni zonën.
- ☞ **Bëni ritëm vetes.** Mos ecni shumë shpejt në mënyrë që të kurseni energjinë tuaj. Kur jeni në një grup, ecni vetëm aq shpejt sa anëtari më i ngadaltë.
- ☞ **Kini kujdes se ku po ecni.**Kini kujdes për gjërat që mund të udhëtonisi shkëmbinj të lirshëmgrumbuj gjethesh dhe shkopinjsh. Nëse keni nevojë të futeni në ujë, sigurohuni që të dini se sa është e thellë..

☞Kujdes për jetën e egër.

Bëni kujdes ku i vendosni këmbët, kur merrni shkopinj ose shkëmbinj dhe para se të uleni Asnjëherë mos u afrohunikafshëve në natyrë.Ata mund të duken bukur dhe të padëmshëm por mund të jenë të paparashikueshëmdhe shumë mbrojtës ndaj territorit të tyre.

ME RËNDËSI: Tregojini dikujt se ku po shkoni në shëtitje dhe kur prisni për t'u kthyer. Kjo mund të ndihmojë në rast se diçka ndodh dhe ju hyni në telashe.Bëjeni të njohur atë kur të ktheheni.

Mbi të gjitha, mos harroni të argëtoheni në shëtitjen tuaj.Kënaquni që jeni jashtë. Shikoni të gjitha gjërat interesante përreth jush.Mësoni të identifikoni vende, bimë dhe kafshë të reja.Vlerësoni bukurinë e tokës dhe natyrës dhe bëni ushtrime të mira të shëndetshme!

Zbuloni argetimin e nje dite te shetitjes

Po kërkonti diçka argëtuese dhe interesante për të bërë në shtëpi apo në pushime?

Një nga mënyrat më të mira për të shijuar natyrën e jashtme është shëtitja, dhe shëtitja ditore është lloji më i popullarizuar. Nuk merr shumë kohë ose të ketë nevojë për ndonjë pajisje të veçantë.

Një ditë shëtitjeje është argetese dhe ushtrim i mirë!

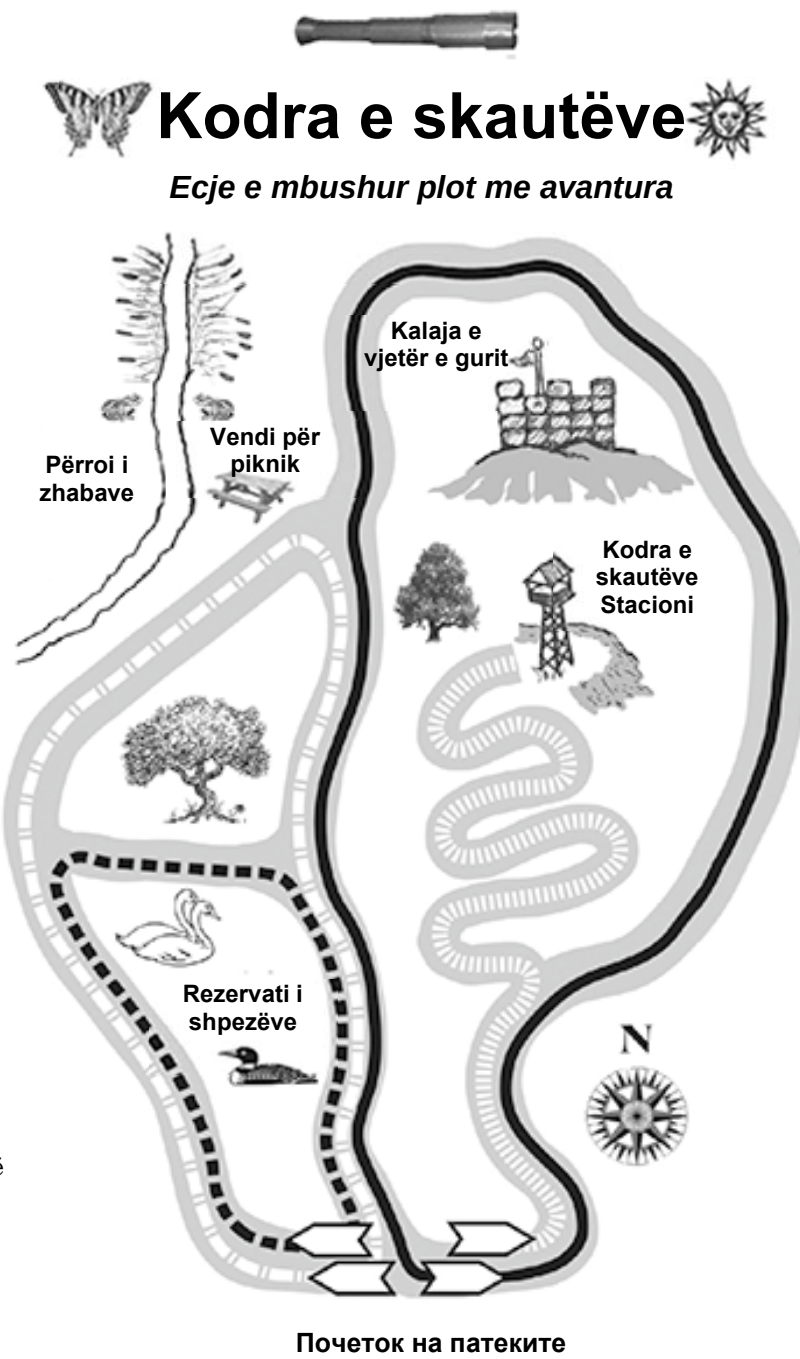
Ju jeni përgjegjës! Ju mund të zgjidhni se ku doni të shkoni, sa kohë dëshironi të jeni larguar dhe sa shpejt doni të shkoni. Ju thjeshtë mund të shëtisni duke shijuar natyrën ose të sfidoni veten me shtigje të vështira dhe pjerëta aplipinizmi. Prej juve varet!

Qëndroni në gjendje të mirë fizike! Shëtitja mund t'ju sjellë në vende ku që nuk mund të shihen në ndonjë mënyrë tjetër. Mund të shkoni në zona të bukura dhe të shihni pamje spektakolare. Ose mund të, shkoni në zona të largëta që mund të kenë lugina të fshehura, ujëvara ose shpella. Shëtitja mund t'ju japë një shans për të parë bimëzogj dhe kafshë të egra. Ju madje mund të shihni mbetje ndërtesash dhe gjëra që u përkisnin njerëzve që jetonin kohë më parë.

Qëndro në formë! Ecja është një mënyrë e shkëlqyeshme për të ushtruar, kështu që ecja në baza të rregulltado të ndihmojë për t'ju mbajtur të shëndetshëm. Siguron kohë për të menduar dhe mund të jetë relaksuese. Shëtitja është një mënyrë e për të kaluar kohë me miqtë dhe familjen tuaj, ose për të kaluar vetëm pak kohë duke studiuar dhe shijuar natyrën.

Eksploroni Lookout Hill

Harta dhe çelësi i hartës për Lookout Hill tregojnë se si mund të zgjidhni shëtitjen ditore që dëshironi më së dhe llojet e gjërave që mund të shihni dhe të bëni. Kjo ju jep një ide në lidhje me shëtitjet ditore në rast se dëshironi të gjeni një zone shëtitjeje afër vendit ku jetoni.

Почеток на патеките

Zgjidhni cilën rrugë të merni!

Përdorni një prej sugjerimeve që kemi ose krijoni një rrugë tuajën.

ЛЕГЕНДА				
Emri i rrugës	Rruga	Koha	Niveli	Përshkrimi
Bird walk	■ ■ ■	2 orë	I lehtë, qasje me karroce	Kthehuni në rreth tek kopshti i shpezëve
Lookout Station Hike		2 deri 2,5 orë për një drejtim	I vështirë	Ngjiteti në Lookout Hill dhe shikoni horizontin
Frog Creek Trail	■ ■ ■	3 orë	I mesëm	Eni tek Frog Creek rajoni i piknikut
Lookout Hill Circle	—	5 orë	I mesëm	Shëtitni rreth Lookout Hill dhe Old Rock

Pyetje **“Zbuloni argëtimin e një dite të shëtijes”**

Nxirrni fletën me titullin Zbuloni argëtimin e një dite të shëtijes. Pyetjet në këtë pjesë janë në lidhje me këtë fletë. Ngrite dorën nëse nuk ke fletë.

1. **Çfarë është mesazhi kryesor që fleta të ka dhënë për shëtitjet në mal?**

- A. Janë të shtrenjta dhe të rrezikshme.
- B. Janë mënyra më e mirë për të parë kafshët.
- C. Janë të shëndetshëm dhe argëtues.
- D. Janë vetëm për ekspertë.

2. **Jepni dy gjëra interesante që fleta ka thënë se mund të shihni gjatë ditës.**

1. _____
2. _____

3. **Çfarë janë dy gjërat që janë shënuar në fletë kur shëtitni në një grup?**

1. _____
- _____
2. _____
- _____

4. **Në cilën pjesë pjesë të fletës flitet që duhet të mbash rrobat e duhura për kohën e duhur?**

- A. Zbuloni argëtimin e një dite të shëtijes
- B. Planifikim i ditës së shëtijes
- C. Lista e kontrollit të paketimit
- D. Ruajtja e sigurisë në ditën e shëtijes

Shikoni pjesën me emrin **Lista e kontrollit të paketimit**. Përdoreni për të përgjigjur pyetjet 5 dhe 6.

5. Përse duhet të merrni çorape shtesë në ditën e shëtitjes?

- A. këmbët mund të lagen
- B. koha mund të ftohet
- C. në rast të fluskave
- D. për ndonjë mik

6. Çfarë duhet të bëni nëse jeni në telashe gjatë

shëtitjes?

- A. merrni një ushqim me energji të lartë
- B. fishkëlleni në bilbilin tre herë
- C. vendosni më tepër ilaç kundër insekteve
- D. bërtitni për ndihmë me zë më të lartë

Пешачки контролен список за пакување
Контролен список за пакување

- ☐ Многу вода - да не ожедниш.
- ☐ Храна - високо енергетска ужина или ручек за излет.
- ☐ Прибор за прва помош - во случај на плускави, модрици и гребаници.
- ☐ Средство против инсекти - да се заштитиш од убоди (на пример, крпежи, пчели, комарци и муви).
- ☐ Резервни чорали - носете може да се наводенат.
- ☐ Свирче - важно е ако одиш сам, три кратки свиркања значи дека си во неволја и ти треба помош.
- ☐ Мапа и компас - многу важно за потешките пешачења.

sters, scrapes
from bites
mosquitoes,
ret
alone, three
in trouble
portant for
more difficult hikes

Shikoni pjesën **Ruajtja e sigurisë në ditën e shëtitjes**. Përdoreni për të përgjigjur pyetjeve 7 dhe 8.

7. Çfarë duhet të bëni për të shmangur lodhjen e tepërt dhe herët?

- A. filloni herët
- B. qëndroni në shtigjet
- C. bëni ritëm vetes
- D. kujdes se ku ecni

Биди безбеден при еднодневното пешачење

- ✦ **Тргни рано.** Така ќе имаш доволно време да уживаш во пешачењето и да се вратиш пред да се стемни.
- ✦ **Не скршнувај од пешачките патеки,** доколку не ја познаваш областа.
- ✦ **Оди со умерена брзина.** Не пешачи пребрзо и заштеди енергија. Ако си во група, оди со истата брзина како најбавниот.
- ✦ **Внимавај каде чекориш.** Внимавај да не се согнеш од разнишани камења, купишта лисја и гранки. Внимавај кога одиш по лизгав терен. Ако треба да влезеш во вода, осигурај се колку е длабоко.
- ✦ **Внимавај во дивина.** Внимавај каде газиш, кога собираш стапчиња или камења и пред да седнеш. Никогаш не им приоѓај на животните во дивина. Тие може да изгледаат симпатично и безопасно, но може да бидат непредвидливи и да ја штитат својата територија.

ВАЖНО: Кажувај каде ќе одиш да пешачиш и кога планираш да се вратиш. Ова може да помогне доколку ти се случи нешто и западнеш во неволја. Јави му се нему или нејзе кога ќе се вратиш.

8. Пërse është me rëndësi që të tregoni dikujt se kur planifikon të kthehesh nga shëtitja?

1. _____

Përdorni informacionet për shëtitjen në Lookout Hill për të përgjigjur pyetjet prej 9 deri 12.

9. Cilën rrugë do të zgjidhni nëse dëshironi të merrni shëtitjen më të shkurtë?

- A. BirdWalk
- B. LookoutStationHike
- C. Frog CreekTrail
- D. Lookout HillCircle

Избери по која патека ќе одиш!

Искористи еден од нашите предлози или направи си своја рута.

Патека	Должина	Времетраење	Сложност	Опис
Стара црква	2 до 3.5	15 до 25 минути	Ниска	Ова патека е идеална за семејства со деца и за оние кои сакаат да се движат на свеж воздух.
Извиднички рид	3 до 4.5	20 до 30 минути	Средна	Ова патека е идеална за оние кои сакаат да се движат на свеж воздух и да се движат на свеж воздух.
Патеките	4 до 5.5	25 до 35 минути	Висока	Ова патека е идеална за оние кои сакаат да се движат на свеж воздух и да се движат на свеж воздух.

10. Cili tip njerëzish mund të ishin më të aftë për ecje deri te Stacioni i Bregut të skautëve?

- A. njerëzit që janë në nxitim
- B. njerëzit që kanë fëmijë të vegjël
- C. njerëzit që dëshirojnë të shikojnë shpezë
- D. njerëz që janë në formë dhe të fuqishëm

11. Çfarë janë dy gjërat që mund të mësohen nga studimi i hartës?

1. _____

2. _____

12. Përdorni hartën e LookoutHill dhe çelësin e hartës për të planifikuar një shëtitje.

Zgjidhni se për cilën rrugë do të percaktoheni.

_____ BirdWalk

_____ Lookout StationHike

_____ Frog CreekTrail

_____ Lookout HillCircl

UDHËZIMI PËR VLERËSIM

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
1. Çfarë është mesazhi kryesor që fleta të ka dhënë për shëtitjet në mal? A. Janë të shtrenjta dhe të rrezikshme. B. Janë mënyra më e mirë për të parë kafshët. C. Janë të shëndetshëm dhe argëtuese. D. Janë vetëm për ekspertë.		
Përgjigje e saktë:		

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
2. Jepni dy gjëra interesante që fleta ka thënë se mund të shihni gjatë ecjes së një dite.		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja jep dy pamje siç përmendur në tekstin. Shikoni listën më poshtë për pamjet përkatëse. 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja jep më pak se dy pamje që janë për mendur në tekst. Përgjigja mund të jetë e dobët ose e papërshtatshme Shembuj: Gjëra të reja dhe interesante. Kutia e ndihmës së parë dhe gjëra të reja. Gjëra përkatëse që mund të shihni në një ditë shëtitjeje VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Përgjigja duhet të jep dy arsye të pranueshme nga lista më poshtë. Shembuj: Bimë/natyrë Zogj/kafshë/egërsirë/natyrë Shpella dhe ujëvara Lëndina të shehta Kala Mbeturina të ndërtesave Çdo vend nga harta (p.sh. stacioni i vështimit, rajoni i piknikut, frogcreek) Vende të bukura	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
3. Cilat janë dy gjërat nga fleta që duhet të keni parasysh kur shëtitni në një grup?		
VLERËSIMI:	2–Kuptim i plotë Përgjigja thekson dy sugjerime për shëtitje në grup; një për aftësinë dhe tjetra për interesat e anëtarëve të grupit. Shembuj të aftësisë: Secili do të mund të bëjë. Ec aq ngadalë sa edhe personi më i ngadalë i grupit. Zgjidhni një shëtitje që u konvenon të gjithëve [aftësi] Shembuj të interesit: Zgjidhni një shëtitje që konvenon gjithëve. [interes] Duhet të jetë interesante dhe argëtuese për gjithë. Mendoni për të gjithë kur të zgjidhni ku të shkoni. VËREJTJE PËR VLERËSUESIT:Të dy përgjigjet e sakta mund të shprehen në fjalinë e njëjtë. Kini parasysh që “konvenon të gjithëve” Mund të përdoret vetëm një herë: për aftësi ose interes. Kuptim i pjesshëm Përgjigja thekson vetëm një sugjerim për shëtitje në grup që merr parasysh ose aftësinë ose interesin e anëtarëve të grupit 0–Nuk është e kuptuar Përgjigja nuk ofron sugjerim të saktë ose të pranueshëm për shëtitje në grup. Mund të jep një sugjerim të përgjithshëm për shëtitje por jo të jetë në grup, ose sugjerim për të qenë në një grup që nuk mund të del nga fleta.Shembuj: Paketo kuti për ndihme të parë Qëndro në grupin tënd. Çdoherë tregoni dikujt se kur planifikoni të përfundoni me shëtitjen tuaj.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
4. Cila pjesë e fletës ju ka treguar që të vishni rrobat e duhura për kohën e duhur? A. Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes *B. Planifikim i ditës së shetitjes C. Lista e kontrollit të paketimit D. Ruajtja e sigurisë në ditën e shetitjes		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
5. Përse duhet të merrni çorape shtesë në ditën e shetitjes? *A. këmbët mund të lagen B. koha mund të ftohet C. në rast të flluskave D. për ndonjë mik		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
6. Çfarë duhet të bëni nëse jeni në telashe gjatë shetitjes? A. Merrni një ushqim me energji të lartë *B. fishkëlleni në bilbilin tre herë C. vendosni më tepër ilaç kundër insekteve D. bërtitni për ndihmë me zë më të lartë		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
Çfarë duhet të bëni për të shmangur lodhjen e tepërt dhe herët? A. filloni herët B. qëndroni në shtigjet *C. bëni ritëm vetes D. kujdes se ku ecni		
Përgjigje e saktë:	C	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
8. Përse është me rëndësi që të tregoni dikujt se kur planifikoni të ktheheni nga shëtitja juaj?		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja demonstroi kuptimin që dikush mund të ndihmojë nëse diçka ju ndodh (p.sh. hasni në telashe ose humbeni) dhe që nuk ktheheni me kohë. Shembuj: Sepse nëse nuk ktheheni me kohë, dikush do të dije se diçka nuk është në rregull dhe do të vije për ndihmë. Nëse humbeni. 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja mund të jep arsye që nuk tregon kuptim për rreziqet potenciale nëse personi në shëtitje nuk kthehet me kohë (i humbur ose në telashe), ose mund të jep një arsye të pasaktë ose të padrejtë. Shembuj: Që të dinë se kur do të kthehet. Që të dinë se ku je. Që të dinë se nuk je humbur.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
9. Cilën rrugë do të zgjidhni nëse dëshironi të bëni shëtitjen më të shkurtër? A. BirdWalk B. LookoutStationHike C. Frog CreekTrail D. Lookout HillCircle		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
10. Cilët persona janë më të aftë për shëtitjen deri në Lookout Station? A. njerëzit që janë në nxitim B. njerëzit që kanë fëmijë të vegjël C. njerëzit që dëshirojnë të shikojnë shpezë *D. njerëz që janë në formë dhe të fuqishëm		
Përgjigje e saktë:	D	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Анализа и вреднување на содржината, јазикот и Текстијалните елементи
11. Çfarë janë dy gjërat që mund të mësohen nga studimi i hartës?		
VLERËSIMI:	<i>Kuptim i plotë</i> Përgjigja përfshin ndonjë prej dy pjesëve të informacionit që mund të mësohet nga studimi i çelësit të hartës, specifike ose në përgjithësi, siç dhënë më poshtë. Kuptim i pjesshëm Përgjigja përfshin vetëm një gjë që mund të mësohet nga studimi i çelësit të hartës, specifike ose në përgjithësi, siç dhënë më poshtë. 0 – E pakuptueshme Përgjigja nuk përfshin asnjë informacion të saktë ose relevant që mund të mësohet nga studimi i çelësit të hartësspecifike osenë përgjithësi. Shembuj: Si te perdorni harten Ku te fillohen rruget. Gjëra që mund të mësohen nga studimi i çelësit të hartës VËREJTJE PËR VLERËSUESIT:Përgjigja duhet të jep dy arsye të pranueshme nga lista më poshtë. Shembuj: koha e nevojshme për secilën shëtitje niveli i vështirësisë për secilën shëtitje simbole për çdo shteg (rrugë për të marrë/ku të shkoni/ku është) një përshkrim i secilës shëtitje, cila është e duhura për mua/në cilin vend të shkohet cila është më e shkurtër, gjatë, më sfiduese (ose fakte tjera specifike për një shëtitje nga tabela)	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Zbuloni argëtimin e një dite të shetitjes	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Интерпретирање и интеГрирање идеи и информации
12. Përdorni hartën e LookoutHill dhe legjendën e hartës për të planifikuar një shëtitje. Zgjidhni se për cilën rrugë do të percaktoheni. _____ BirdWalk _____ Lookout StationHike _____ Frog CreekTrail _____ Lookout HillCircle Jepni dy arsye nga fleta përse jeni përcaktuar për këtë rrugë.		
VLERËSIMI:	<i>1– Kuptim i plotë</i> VËREJTJE PËR VLERËSUESIT:Duhet të mbështeteni në tekstin dhe veçoritë e hartës dhe çelësit të hartës për të përcaktuar nëse arsyeja është e drejtë për rrugën e përcaktuar ose zgjedhur. Përgjigja tregon një përzgjedhje të rrugës dhe ofron dy arsye lidhur me tekstin për përcaktimin e një rruge. Kini parasysh që arsyet duhet të jenë përkatëse për rrugën e zgjedhur (p.sh. “më pëlqen natyra e egër” nuk do të jetë e përshtatshme për Lookout Station). Arsyet mund të lidhen në mënyrë specifike me tekstin në çelësin e hartës ose mund të ndërlidhen me veçoritë e hartës. Shembuj: Bird Walk. Ajo është shëtitja më e lehtë dhe e shkurtë dhe mund të shikoni zogjtë. Lookout Station. Mendoj që mund të ketë pamjet më të mira dhe shëtitja më sfiduese. FrogCreekTrail.Mund të merrni drekën për piknik. Mund të ndaloni dhe të shikoni kopshtin e zogjve gjatë rrugës. Lookout Hill Circle. Mund të bëni një rreth afër kalasë së vjetër. Pak më e gjatë që të kënaqeni me më shumë vende. 1 – Kuptim i pjesshëm Përgjigja tregon zgjedhjen e rrugës dhe jep vetëm një arsye për zgjedhjen e kësaj rruge. OSE, mund të jep dy arsye që në fakt janë për veçorinë e njëjtë. Shembull: Bird Walk. Merr vetëm dy orë. Është më e shkurtër 0 – Nuk është e kuptuar Përgjigja mund ose mund mos të tregojë për zgjedhjen e rrugës. Arsyet për zgjedhjen janë të përgjithshme, të dobët, pasaktë ose të papërshtatshme për përzgjedhjen. Shembuj: Më pëlqen të shëtit. Duket interesante/argëtuese. BirdWalk. Shëtitja më e gjatë. Mund të kënaqem në natyrë. Mund të ushtroj më shumë.	

Misteri i dhëmbit gjigand

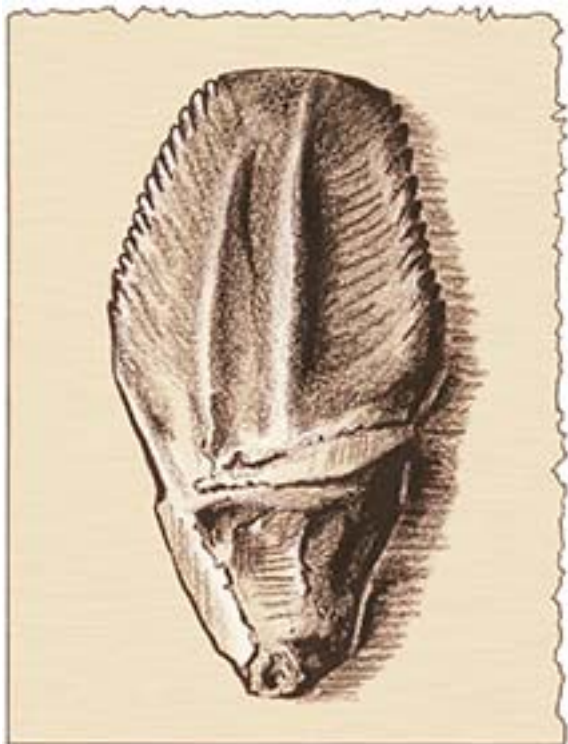
Një fosil është mbetjet e çdo krijese apo bime që jetoi në Tokë shumë, para shumë vjetësh. Njerëzit kanë gjetur fosile për mijëra vjet në shkëmbinj dhe hendekë dhe pranë liqeneve. Tani e dimë se disa nga këto fosile ishin nga dinozaurët.

Kohë më parë, njerëzit të cilët kanë gjetur fosile të mëdha nuk e dinin se çfarë ishin. Disa menduan se kockat e mëdha vinin nga kafshë të mëdha që kishin parë ose lexuar, si hipopotamet ose elefantët. Por disa nga kockat që njerëzit gjetën ishin shumë të mëdha për të ardhur edhe nga hipopotami ose elefanti më i madh. Këto kocka të mëdha bënë që disa njerëz të besonin në gjigandë.

Qindra vjet më parë në Francë, një burrë i quajtur Bernard Palissy kishte një ide tjetër. Ai ishte një prodhues i famshëm i qeramikës. Kur ai shkoi për të bërë vazot e tij, ai gjeti shumë fosile të imëta në argjilë. Ai studioi fosilet dhe shkroi se ato ishin mbetjet e krijesave të gjalla. Kjo nuk ishte një ide e re. Por Bernard Palissy gjithashtu shkroi se disa nga këto krijesa nuk jetonin më në tokë. Ata ishin zhdukur plotësisht. Ata ishin të shuar. A u shpërblye Bernard Palissy për zbulimin e tij? Jo! Ai u fut në burg për idetë e tij.

Me kalimin e kohës, disa njerëz u bënë më të hapur ndaj ideve të reja se si mund të ketë qenë bota shumë kohë më parë. Pastaj, në vitet 1820, një dhëmb i madh fosil u gjet në Angli.

Mendohet se MaryAnn Mantell, gruaja e ekspertit të fosileve Gideon Mantell ishte jashtë për një shëtitje kur pa atë që dukej si një dhëmb i madh guri. Mary Ann Mantell e dinte që dhëmbi i madh ishte një fosil dhe e çoi në shtëpi tek burri i saj. Kur Gideon Mantell për herë të parë shikoi dhëmbin fosil, ai mendoi se i përkiste një ngrënësi të bimëve për shkak se ishte i rrafshët dhe kishte kreshta. Ishte konsumuar nga përtypja e ushqimit. Ishte pothuajse aq i madh sa dhëmbi i një elefanti. Por nuk dukej asgjë si dhëmbi i elefantit.

Gideon Mantell mund të tregonte se pjesët e shkëmbit të bashkangjitura në dhëmb ishin shumë të vjetra.

Ai e dinte se ishte lloji i shkëmbit ku u gjetën fosile zvarranikësh. A mund të ketë qenë dhëmbi i një zvarraniku gjigant, bimëngrënës që përtypte ushqimin e tij?

Një lloj zvarranikësh që nuk jetonte më në tokë? Gideon Mantell ishte vërtet në mëdyshje nga dhëmbi i madh. Asnjë zvarranik që aidinte nuk përtypte ushqimin e tij. Zvarranikët gulçuan ushqimin e tyre dhe kështu dhëmbët e tyre nuk u harxhonin. Ishte një mister.

Gideon Mantell e çoi dhëmbin në një muze në Londër dhe ia tregoi atë shkencëtarëve të tjerë. Askush nuk ishte dakord me Gideon Mantell se mund të ishte dhëmbi i një zvarraniku gjigant.

Gideon Mantell u përpoq të gjente një zvarranik që kishte një dhëmb që dukej si dhëmbi gjigant. Për një kohë të gjatë, ai nuk gjeti asgjë. Pastaj një ditë ai takoi një shkencëtar i cili po studionte iguanat. Iguana është një zvarranik i madh që ha bimë, që gjendet në Amerikën Qendrore dhe Jugore. Mund të rritet që të jetë më shumë se pesë hapa i gjatë. Shkencëtari i tregoi Gideon Mantell një dhëmb të iguanas. Më në fund! Këtu ishte dhëmbi i një zvarraniku të gjallë që dukej si dhëmbi misterioz. Vetëm që dhëmbi fosil ishte shumë, shumë më i madh.

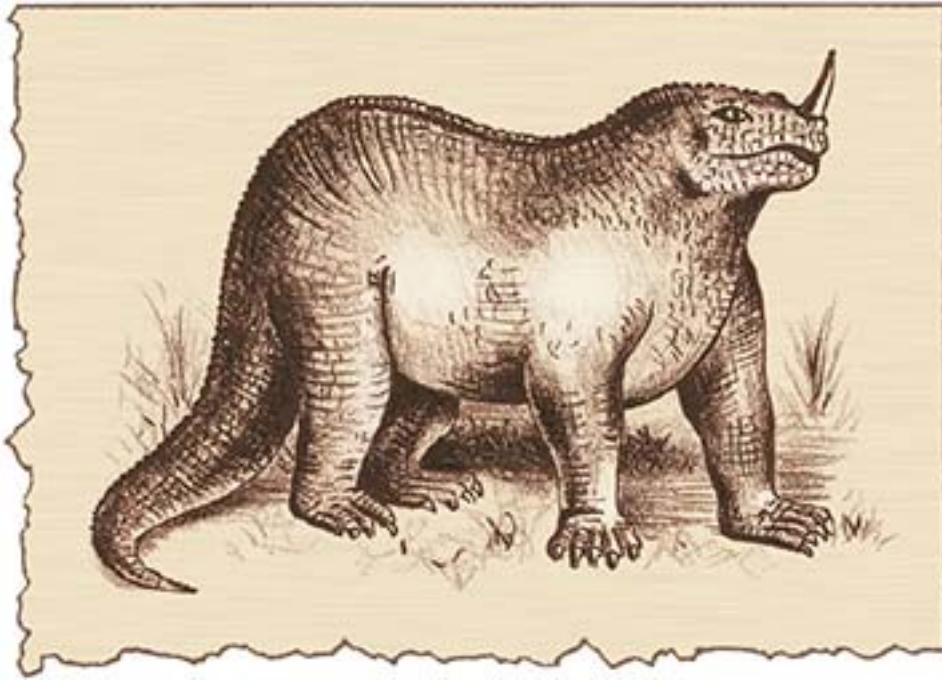

Iguana

Vizatim i madhësisë së vërtetë të një dhëmbi të iguanës nga fletorja e Gideon Mantell

Tani Gideon Mantell besonte se dhëmbi fosil i përkiste një kafshe që dukej si iguana. Vetëm se nuk ishte e gjatë pesë hapa. Gideon Mantell besonte se ishte e gjatë njëqind hapa! Ai e quajti krijesën e tij Iguanodon. Kjo do të thotë "dhëmb iguana". Gideon Mantell nuk kishte një skelet të plotë të Iguanodonit. Por nga kockat që kishte mbledhur gjatë viteve, ai u përpoq të kuptonte se si mund të dukej. Ai mendoi se kockat tregonin se krijesa kishte ecur në të katër këmbët. Ai mendoi që kocka me majë ishte një brirë. vizatoi një *Iguanodon* me një brirë në hundë.

Atë që Gideon Mantell mendoi se dukej një Iguanodon.

Atë që Gideon Mantell mendoi se dukej një Iguanodon.

Vite më vonë, u gjetën disa skelete të plota Iguanodonit. Ata ishin të gjatë vetëm rreth tridhjetë hapa të gjatë. Kockat treguan se ajo ecte në këmbët e pasme për një kohë të caktuar. Si dhe ajo që Gideon Mantell mendoi se ishte një brirë në hundë ishte me të vërtetë një maje në "gishtin e madh" të tij. Bazuar në këto zbulime, shkencëtarët ndryshuan idetë e tyre se si dukej Iguanodoni.

Gideon Mantell bëri disa gabime.
.Por ai gjithashtu kishte bërë një zbulim të rëndësishëm.
Që nga ideja e tij e parë që dhëmbi fosil i përkiste një zvarraniku që ha bimë ai kaloi shumë vite duke mbledhur.

fakte dhe prova për të provuar idetë e tij ishin të drejta.
Duke bërë supozime të kujdesshme me kalimin e kohës,
Gideon Mantell ishte një nga njerëzit e parë që
se shumë kohë më parë, zvarranikët, gjigantë jetonin
në tokë. Dhe pastaj ata u zhdukën.
Qindra vjet më parë, Bernard Palissy,
ishte hedhur në burg që ka thënë
gati të njëjtën gjë. Por, Gideon Mantell u bë i famshëm.

Zbulimi i tij i bëri njerëzit kureshtar të mësonin
më shumë rreth zvarranikeve të medhenjë.

Në vitin 1842, një shkencëtar me emrin
Richard Owen vendosi që këta zvarranikë të
zhdukur kishin nevojë për një emër të tyre.
Ai i quajti ata **Dinosauria**. Kjo do të thotë
"hardhucë e madhe me frikë".
Sot ne i quajmë ata dinozaurë

Çfarë shkencëtarët mendojnë sot që duket një
Iguanodon

Misteri i dhëmbit gjigand i nxjerrë nga **DINOSAUR HUNTERS**.

Të drejtat mbi tekstin © 1989 nga Kate McMullan. Publikuar nga Random House Books for Young Readers. Të gjitha të drejtat e rezervuara. E përdorur me leje. Ilustruar nga Jennifer Moher dhe Steven Simpson © 2010 IEA.

Pyetje

Misteri i dhëmbit gjigand

1. Çfarë është një fosil?

- A. ipërfaqja e shkëmbinjve dhe hendekëve
- B. kockat e një gjigandi
- C. mbeturinat e krijesave të gjalla prej më parë
- D. një dhëmb elefanti

2. Sipas tekstit, përse disa njerëz më herët kanë besuar në gjigandë?

1. _____

2. _____

3. _____

3. Ku ka gjetur Bernard Palissy fosilet?

- A. në hendekët
- B. në argjilën
- C. afër lumit
- D. në një rrugë

4. Çfarë ishte ideja e re e Bernard Palissy?

1. _____

5. Përse ishte vendosur në burg Bernard Palissy?

- A. Njerëzit nuk ishin të hapur për ide të reja.
- B. Ai ka kopjuar idetë e tij nga Gideon Mantell.
- C. Ai ka lënë fosile të vogla në enët e tij.
- D. Studimi i fosileve ishte i ndaluar në Francë.

6. Kush e gjeti dhëmbin fosil në Angli?

- A. Bernard Palissy
- B. Mary Ann Mantel
- C. Richard Owen
- D. Gideon Mantell

7. Çfarë dinte Gideon Mantell për zvarranikët që bëri dhëmbin fosil të jetë një mister?

- A. Zvarranikët nuk kishin dhëmbë.
- B. Zvarranikët gjinden nën shkëmbinj.
- C. Zvarranikët kanë jetuar para shumë kohe.
- D. Zvarranikët kanë gulçuar ushqimin e tyre.

8. Gideon Mantell mendoi që dhëmbi mund të takojë një lloj tjetër të kafshëve. Kompletioni tabelën për të treguar përse ka menduar atë.

	Lloji i kafshës	Çfarë e ka bërë të mendojë atë
A	Një bimëngrënës	Dhëmbi ishte i rrafshët dhe kishte thepa
B	Një krijesë gjigande	
C	Një zvarranik	

9. Përse Gideon Mantell e dërgoi dhëmbin në një muze?

- A. për të pyetur nëse fosili i takon muzeut
- B. për të treguar që ishte ekspert i fosileve
- C. për të dëgjuar nga shkencëtarët se çfarë ishte ideja e tij
- D. për të krahasuar dhëmbin me tjerët në muzeun

10. Një shkencëtar tregoi Gideon Mantell një dhëmb iguana. Përse ishte kjo e rëndësishme për Gideon Mantell?

1.. _____

2. _____

11. Çfarë ka përdorur Gideon Mantell kur është munduar të zbulojë si duket një Iguanodon?

- A. kockat që ka mbledhur
- B. idetë nga shkencëtarët tjerë
- C. fotografi në libra
- D. dhëmbë nga zvarranikë tjerë

12. Shikoni dy fotografitë e Iguanodon. Çfarë ju ndihmojnë që të kuptoni?

1. _____

2. _____

13. Më vonë, zbulimet dëshmuar që Gideon Mantell ishte gabim për atë si dukej Iguanodon. Plotësoni pjesët e zbrazëta për të kompletuar tabelën.

	Çfarë Gideon Mantell ka menduar që një <i>Iguanodon</i> është dukur	Çfarë shkencëtarët sot mendojnë që një <i>Iguanodon</i> duket
A	<i>Iguanodon</i> ka ecur në katër këmbët	
B		<i>Iguanodon</i> ka pasur një majë në gishtin e madh.
C	<i>Iguanodon</i> ka qenë 100 hapa i gjatë..	

14. Çfarë ishte gjetur që ka treguar se Gideon ishte gabim për atë si duket një Iguanodon?

- A. më tepër dhëmbë fosili
- B. vizatime të shkencëtarëve
- C. Iguanodon të gjallë
- D. Skelete të plotë

Çelësi i përgjigjeve

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
1. Çfarë është një fosil? A. sipërfaqja e shkëmbinjve dhe hendekëve B. kockat e një gjigandi *C. mbeturinat e krijesave të gjalla prej më parë D. një dhëmb elefanti		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
2. Sipas tekstit, përse disa njerëz më herët kanë besuar në gjigandë?		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja demonstroi kuptimin që njerëzit para shumë kohe kanë besuar në gjigandë sepse kanë gjetur kocka/skelete/fosile të mëdha VËREJTJE PËR VLERËSUESIT: Disa nxënës përdorin fjalën “gjigand” për diçka të “madhe” ose “enorme”. Këto përgjigje duhet të pranohen vetëm kur domethënia është bërë e qartë. Shembuj: Ata kanë gjetur kocka tepër të mëdhenj për diçka që e kanë njohur. Ata kanë gjetur kocka të mëdha që nuk përputhej me hipopotamin më të madh. Ata kanë gjetur kocka të mëdha. Kockat kanë qenë të mëdha andaj janë të gjigantëve. 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk demonstroi kuptim që njerëzit para shumë kohe kanë besuar në gjigandë sepse ata kanë gjetur kocka/skelete/fosile të mëdha. Shembuj: Gjigandët janë vërtetë të mëdhenj. Ata kanë gjetur kocka të mëdha. (Kini parasysh që përdorimi i fjalës “gjigand” është i dyfishtë.) Ata kanë gjetur gjëra që i kanë takuar gjigandëve. Ata kanë gjetur kocka të dinozaurëve. Ata kanë gjetur kocka nga gjigandë.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
3. Ku ka gjetur Bernard Palissy fosilet? A. në hendekët *B. në argjilën C. afër lumit D. në një rrugë		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
4.Çfarë ishte ideja e re e Bernard Palissy?		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja demonstroi kuptimin që ideja e re e Palissy ishte që disa fosile kanë qenë të kafshëve që nuk kanë jetuar më në tokë, që janë zhdukur tërësisht, ishin të shuar. Shembuj: Fosilet mund të jenë nga kafshë të shuar ose zhdukur. Disa kanë qenë të krijesave që nuk jetojnë më në tokë. Ideja e tij ishte që disa kafshë janë zhdukur tërësisht! 0 - Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk demonstroi kuptim të idesë së re të Palissy. Ajo mund të ndërlidhet me idenë e Palissy që fosilet njëherë kanë qenë të krijesave të gjalla, ose mund të tregojë një fakt për punën e Palissy. Shembuj: Fosilet ishin mbeturina nga krijesa të gjalla. Zvarranikët ishin të zhdukur. Ai gjeti fosile në argjilën e tij. Ai ishte një artizan i njohur. Ai ka studiuar fosilet.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
Përse ishte vendosur në burg Bernard Palissy? A.Njerëzit nuk ishin të hapur për ide të reja. B.Ai ka kopjuar idetë e tij nga GideonMantell. C.Ai ka lënë fosile të vogla në enët e tij. D.Studimi i fosileve ishte i ndaluar në Francë.		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
6 Kush e gjeti dhëmbin fosil në Angli? A.BernardPalissy *B. Mary AnnMantell C. Richard Owen D. Gideon Mantell		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
8 Çfarë dinte Gideon Mantell për zvarranikët që bëri dhëmbin fosil të jetë një mister? A.Zvarranikët nuk kishin dhëmbë. B.Zvarranikët gjinden nën shkëmbinj. C.Zvarranikët kanë jetuar para shumë kohe. *D. Zvarranikët kanë gulçuar ushqimin e tyre.		
Përgjigje e saktë:	G	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
8.Gideon Mantell mendoi që dhëmbi mund të takojë një lloj tjetër të kafshëve. Komplettoni tabelën për të treguar përse ka menduar atë.		
	Lloji i kafshës	Çfarë e ka bërë të mendojë atë
	Një bimëngrënës	Dhëmbi ishte i rrafshët dhe kishte kreshta
A	Një krijesë gjigande	
B	Një zvarranik	

VLERËSIMI:**VËREJTJE PËR VLERËSUESIT**

:Secila prej dy pjesëve të kësaj detyre do të notohet në veçanti, me bllokun e kodimit prej 1 pikë.

E gjithë detyra, me përgjigjet e pranueshme për secilën prej dy pjesëve dhe blloqet e kodit përkatës, duhet të duket sikur më poshtë:

Lloji i kafshës	Çfarë e ka bërë të mendojë atë
<i>Një bimëngrënës</i>	Dhëmbi ishte i rrafshët dhe kishte kreshta
<i>Një krijesë gjigande</i>	Përgjigja identifikon madhësinë e madhe të dhëmbit fosil (e madhe sikur një dhëmb elefanti)

Një zvarranik	Përgjigja tregon që: guri në të cilin ishte gjetur ishte lloji i gurit që ishin gjetur fosile të zvarranikëve/ose ku kanë jetuar zvarranikët, OSE 2)dhëmbi fosil ishte i ngjashëm/ngjante me një dhëmb të iguanës/zvarranikut
----------------------	---

NJË KRIJESË GJIGANDE**1 – Përgjigje e pranueshme**

Përgjigja tregon kuptim të veçorive që tregon se dhëmbi fosil mund të jetë e

ndonjë krijese gjigande

Lloji i kafshës	Çfarë e ka bërë të mendojë atë
Një bimëngrënës	
Një krijesë gjigande	Përgjigja identifikon madhësinë e madhe të dhëmbit fosil (e madhe sikur një dhëmb elefanti)
Një zvarranik	

0 – Përgjigje e papranueshme

Përgjigja nuk tregon kuptimin e veçorisë që tregon se dhëmbi fosil mund të takojë një krijese gjigande. Përgjigja mund të referojë në tekstin në fillim të paragrafit për fosilet në përgjithësi, dhe jo për hipotezën e Gideon për dhëmbin fosil.

Shembuj:

Disa menduan që kocka e madhe ka ardhur nga kafshë të mëdha. Ishte harxhuar. Dukej sikur një dhëmb elefanti. (Kini parasysh që kjo është përgjigje e pasaktë. Teksti thekson “nuk dukej aspak dikur një dhëmb elefanti”).

NJË ZVARRANIK

1 – Përgjigje e pranueshme

Përgjigja tregon kuptim të veçorisë që tregon se dhëmbi fosil mund të takojë një zvarraniku.

	Çfarë e ka bërë të mendojë atë
Lloji i kafshës	
Një bimëngrënës	
Një krijesë gjigande	
Një zvarranik	Përgjigja tregon që: guri në të cilin ishte gjetur ishte lloji i gurit që ishin gjetur fosile të zvarranikëve/ose ku kanë jetuar zvarranikët, OSE dhëmbi fosil ishte i ngjashëm/ngjante me një dhëmb të iguanës/zvarranikut

0 – Përgjigje e papranueshme

Përgjigja nuk tregon kuptimin e veçorisë që tregon se dhëmbi fosil mund të takojë një zvarraniku.

Shembuj:

Ajo hante bimë.

Zvarranikët kanë gulçuar ushqimin e tyre

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
9.Përse Gideon Mantell e dërgoi dhëmbin në një muze? A. për të pyetur nëse fosili i takon muzeut B. për të treguar që ishte ekspert i fosileve *C. për të dëgjuar nga shkencëtarët se çfarë ishte ideja e tij D. për të krahasuar dhëmbin me tjerët në muzeun		
Përgjigje e saktë:	B	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve
10.Një shkencëtar tregoi Gideon Mantell një dhëmb iguana.Përse ishte kjo e rëndësishme përGideon Mantell?		
VLERËSIMI:	1 – Përgjigje e pranueshme Përgjigja tregon një kuptim që dhëmbi i iguanës ka dhënë dëshmi që ka mbështetur teorinë e GideonMantell se dhëmbi fosil mund të jetë nga një zvarraniku gjigand. Shembuj: Dhëmbi i iguanës tregoi që fosili i tij mund të jetë nga një zvarranik. Ajo i ka ndihmuar të zbulojë se çfarë lloj kafshe i ka takuar dhëmbi. Dhëmbi ka dëshmuar që ka pasur të drejtë. Ajo i ka dhënë dëshmi për atë që ka menduar gjithë kohën. Ose, përgjigja demonstroi një kuptim më të përgjithshëm që dhëmbi i iguanës ka ngjarë në dhëmbin fosil. Shembuj: Dhëmbi i iguanës ka ngjarë në dhëmbin fosil. Ai mund të vërente që dukeshin të ngjashëm. Mund të vërente që dukeshin të njëjtë. Ai ka kaluar vite duke kërkuar dhëmb të ngjashëm. Dhëmbi ishte i rrafshët dhe kishte kreshta. 0 – Përgjigje e papranueshme Përgjigja nuk demonstroi kuptim të rëndësishëm të dhëmbit të iguanës. Shembuj: Ai deshi të bëhej i famshëm. Ai mendonte që do të ishte interesante të shihte një dhëmb të iguanës. Dëshironte të mësojë më tepër për zvarranikët. Ajo tregon se ishte i mençur. (Kini parasysh që kjo përgjigje është e dobët dhe në fakt janë veçoritë e tij personale dhe jo zbulimi i tij.) Ai donte të krahasojë dhëmbët. (Kini parasysh që kjo përgjigje nuk jep rëndësinë e krahasimit.)	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Fokusimi, dallimi dhe rikujtimi i informacioneve të dhëna eksplicite
11. Cfarë ka përdorur Gideon Mantel kur u përpiqte të zbulojë gjatësinë e Iguadonit?		
A. Eshtrat që i kishte mbledhur B. ideja nga shkenctarët tjerë C. Fotografi nga librat D. dhëmbët e zvarranikëve tjerë		
Përgjigje e saktë:	A	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Анализа и вреднување на содржината, јазикот и Текстијалните елементи
12. Shikoni dy fotografitë e <i>Iguanodon</i> . Çfarë ju ndihmojnë që të kuptoni?		
VLERËSIMI:	2 – Kuptim i plotë Përgjigja demonstroi kuptim të fotografive që tregon ndryshime në idetë shkencore, ose që fotografitë tregojnë sa të ndryshme janë idetë e njerëzve për <i>Iguanodon</i>. Shembuj: që shkencëtarët sot mendojnë se <i>Iguanodon</i> ka ngjarë ndryshe nga ajo që ka menduar Gideon Mantell. Për të treguar idetë e njerëzve për atë si pamja e <i>Iguanodon</i> është ndryshuar. Për të treguar që njerëzit e ndryshëm kanë ide të ndryshme si kanë ngjarë, sa të ndryshme idetë ishin që Gideon Mantell ka menduar se kockat kanë treguar se <i>Iguanodon</i> ka ecur në katër këmbë, por më vonë shkencëtarët ndryshuan mendjen. Ose, përgjigja demonstroi që fotografitë tregojnë gabimet që Gideon Mantell ose tjetër mund të kenë bërë. Shembuj: Për të treguar që Gideon ka qenë gabim, që ndonjëherë njerëzit gabojnë 1 – Kuptim i pjesshëm Përgjigja demonstroi një kuptim më të gjerë si kanë qenë <i>Iguanodon</i> dhe që duken ndryshe në dy fotografitë. Shembull: Për të treguar që duken ndryshe. Ose, përgjigje përshkruan dallimet mes dy fotografive pa referencë në ndryshimet e ideve specifike ose çfarë njerëzit e ndryshëm mund të kenë besuar. Shembull: Njëri ka 4 këmbë, tjetri ka 2. Ose, përgjigja ofron një referencë specifike të një prej fotografive pa referencë në ndryshimet e ideve shkencore ose çfarë njerëzit e ndryshëm mund të kenë besuar. Shembull: Që Gideon ka menduar se ka një bri. 0 – Nuk është e kuptuar Përgjigja nuk demonstroi kuptim të qëllimit të ilustrimeve. Përgjigja mund të përshkruajë një veçori nga një prej fotografive, ose të jep një përshkrim se çfarë kanë të përbashkët ilustrimet. Ose, përgjigja mund të jep një interpretim të pasaktë që vetë <i>Iguanodon</i> ka ndryshuar pamjet gjatë kohës, dhe jo idetë e njerëzve. Shembuj: Për të treguar se si janë dukur. Ata ndihmojnë të kuptojnë si <i>Iguanodon</i> është ndryshuar gjatë viteve. Më tregojnë që kanë ngrënë bimë. Ata kanë pasur 4 këmbë.	

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Interpretimi dhe integrimi i ideve dhe informacioneve

13. Më vonë, zbulimet dëshmuar që GideonMantell ishte gabim për atë si dukej Iguanodon. Plotësoni pjesët e zbrazëta për të kompletuar tabelën.

	Çfarë Gideon Mantell ka menduar që një Iguanodon është dukur	Çfarë shkencëtarët sot mendojnë që një Iguanodon duket
A	Iguanodon ka ecur në katër këmbët	
B		Iguanodon ka pasur një majë në gishtin e madh
C	Iguanodon ka qenë 100 hapa i gjatë.	

VLERËSIMI:

VËREJTJE PËR VLERËSUESIT:Secila prej tre pjesëve të kësaj detyre do të notohet në veçanti, me bllokun e kodimit prej 1 pikë.

E gjithë detyra, me përgjigjet e pranueshme për secilën prej tre pjesëve dhe blloqet e kodit përkatës, duhet të duket sikur më poshtë:

Çfarë Gideon Mantell ka menduar që një Iguanodon është dukur	Çfarë shkencëtarët sot mendojnë që një Iguanodon duket
Iguanodon ka ecur në katër këmbët	Iguanodon (ndonjëherë) ka ecur/qëndruar në dy këmbë
Iguanodon ka pasur një bri (në kokë/fytyrë/hundë) Ose, maja ka qenë në kokë/fytyrë/hundë	Iguanodon ka pasur një majë në gishtin e madh
Iguanodon ka qenë 100 hapa i gjatë	Iguanodon ka qenë 30 hapa (9 metra) i gjatë

1 – Përgjigje e pranueshme

Përgjigja nuk tregon një kuptim se si shkencëtarët e sotëm mendojnë se eci ose qëndroi Iguanodon.

Çfarë Gideon Mantell ka menduar që një Iguanodon është dukur	Çfarë shkencëtarët sot mendojnë që një Iguanodon duket
Iguanodon ka ecur në katër këmbët.	Iguanodon (ndonjëherë) ka ecur/qëndruar në dy këmbë
	Iguanodon ka pasur një majë në gishtin e madh
Iguanodon ka qenë i gjatë 30m	

0 – Përgjigje e papranueshme

Përgjigja nuk tregon një kuptim se si shkencëtarët e sotëm mendojnë se eci ose qëndroi Iguanodon.

Shembuj:

Ka shkuar

Ka qëndruar

1 – Përgjigje e pranueshme

Përgjigja tregon një kuptim të ndryshimit midis mendimit të Gideon Mantel

dhe shkencëtarëve të sotëm për vendin se ku e kishte birin Iguanodonit.

Çfarë Gideon Mantell ka menduar që një <i>Iguanodon</i> është dukur	Çfarë shkencëtarët sot mendojnë që një <i>Iguanodon</i> duket
<i>Iguanodon</i> ka ecur në katër këmbët.	
Iguanodon ka pasur një bri (në kokë/fytyrë/hundë) Ose, maja ka qenë në kokë/fytyrë/hundë Iguanodon ka qenë i gjatë 30m.	<i>Iguanodon</i> ka pasur një majë në gishtin e madh

0 – Përgjigje e papranueshme.
Përgjigja nuk tregon se ku Gideon Mantel mendoji se ndodhet biri i Iguanodonit.

Shembuj:
Ka pasur bri në hundë
ka pasur një majë në gishtin e madh
Nuk ka pasur një bri në hundë

1 – Përgjigje e pranueshme
Përgjigja tregon një kuptim të ndryshimit midis mendimit të Gideon Mantel dhe shkencëtarëve të sotëm për gjatësinë e Iguanodonit.

Çfarë Gideon Mantell ka menduar që një <i>Iguanodon</i> është dukur	Çfarë shkencëtarët sot mendojnë që një <i>Iguanodon</i> duket
<i>Iguanodon</i> ka ecur në katër këmbët..	
	<i>Iguanodon</i> ka pasur një majë në gishtin e madh
Iguanodon ka qenë i gjatë 30m.	<i>Iguanodon</i> ka qenë i gjatë 9m.

0 – Përgjigje e papranueshme
Përgjigja tregon një kuptim të ndryshimit midis mendimit të Gideon Mantel dhe shkencëtarëve të sotëm për gjatësinë e Iguanodonit.

Shembuj:
Nuk ka qenë i gjatë 9m.
Ka qenë i gjatë 1.5m.

Teksti	Qëllimi i të lexuarit	Procesi i të kuptuarit
Misteri i dhëmbit gjigand	Fitimi dhe përdorimi i informacioneve	Nxjerrja e përfundimeve të drejtpërdrejta
Çfarë ishte gjetur që ka treguar se Gideon ishte gabim për atë si duket një Iguanodon? A. më tepër dhëmbë fosili B. vizatime të shkencëtarëve C. Iguanodon të gjallë *D. skelete të plotë		
Përgjigje e saktë:	G	